

REPUBLIC GEODETIC AUTHORITY

**ИЗВЕШТАЈ О УСКЛАЂЕНОСТИ
НАЦИОНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА СА
ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

ОКТОБАР, 2020

Одрицање од одговорности

Овај документ је настао радом консултанта, *KU Luven* из Белгије, и кључног експерта проф. др Јупа Кромпвоеца, ангажованог на пројекту „Управљање непокретностима,“ који финансира Светска банка (СБ), референтни бр. пројекта: SRB-REMP-8486YF-CQS-CS-18-105. Консултанта и кључног експерта су подржали *IGF Consulting* из Србије и запослени у Републичком геодетском заводу током целог трајања пројекта. Циљ пројекта је да обезбеди доказе засноване на тренутној политици земље и европској подршку политици према српском креирању политика које за резултат има значајну употребу геопросторних података. Овај документ не садржи нужно ставове Републичког геодетског завода (у даљем тексту: РГЗ), и/ли других јавних органа, СБ као финансирајућег тела, или других консултаната који су ангажовани у изради нацрта овог документа.

Ставови који су изражени у овом документу, као и информације који се у њему налазе, нису нужно ставови и обавезе РГЗ-а. Подаци који су садржани у овом документу се заснивају на последњим доступним доказима који су, у неким случајевима, стари неколико година или престају да важе 2020. године. Имајући у виду да се поступак израде документа на којима се заснивају политике убрзано развија и да се документи стално ажурирају, могуће је да извесни аспекти више не одражавају позитивну праксу српске политике.

РГЗ не сноси одговорност, што кривичну што грађанскоправну, за штету било које врсте, такође ни за индиректну или узрочну штету која настане коришћењем овог документа, или докумената који су са њим повезани.

Овај документ, као и свих материјали који су садржани у њему припадају и остају у власништву Републичког геодетског завода. Консултант може да задржи један примерак овог документа.

Посебно се захваљујемо начелнику Центра за управљање геопросторним подацима РГЗ-а и запосленима у Центру који су пружили пордушку кроз реодовно организовање и учествовање у интернет састанцима, који су давали повратне информације и који су прегледали радну верзију овог документа.

РЕЗИМЕ

Резултати усклађивања националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији треба да помогну у мапирању и утврђивању приоритета стратешких циљева Владе и да утврде како одређени просторни практични примери и потребе за подацима који из њих извиру могу да се примене на подршку овим циљевима и убрзавање њиховог остваривања. Овај документ је формиран на основу стратешких изјава у које спадају релевантни стратешки циљеви Владе који су изражени путем стратешких докумената и међународних обавеза.

Извештај о усклађености националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији се састоји од седам поглавља. Прво поглавље овог документа треба да помогне читаоцу да упозна контекст и сврху овог документа, терминологију која се користи као и структуру основних поглавља и методологију која је коришћена за развој сржи документа. Поглавља 2 - 5 представљају срж овог документа, где читалац може да се упозна са четири дела социјално-економске студије користи националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији. Поглавље 6 документа садржи закључке који су уочени и донети до краја израде овог документа од стране укљученог тима. Списак референци са различитим изворима, чланцима, веб страницама и литературом, које је тим користио током истраживања тема и области које су неопходне за планиране и испоручене резултате ове студије, налази се на крају документа.

Резултати „Извештаја о усклађености националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији“ су изложени ниже:

- Део 1: Кључни стратешки и референтни документи

Националне стратегије и политике	Међународне обавезе
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм Владе Републике Србије (2017.) ▪ План рада Владе за 2020. годину ▪ Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године ▪ Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020. ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа 2015-2030. ▪ Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама (Париски споразум)

<p>до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Стратегија за просторни развој Републике Србије за период 2010-2020. године ▪ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године ▪ Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020) ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године ▪ Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.) ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Електронска иницијатива за југоисточну Европу (<i>e-SEE</i>) ▪ <i>BlockChain</i> ▪ Развој пан-европских геопростора сетова података ▪ <i>INSPIRE</i> директива 2007/2/EЗ ▪ <i>Copernicus</i> (програм Европске уније за посматрање Земље) ▪ Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.) ▪ Талинска декларација ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Изградња економије на основу података (2017.) ▪ Европска Стратегија за податке ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ <i>ISA² Action</i> ▪ Европска локацијска решења интероперабилности за електронску управу (<i>ELISE</i>) ▪ Европски зелени договор ▪ Директива <i>PSI</i> / Директива о отвореним подацима
---	---

▪ Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године▪ Студија о изводљивости употребе блокчејн-а у раду јавне управе у Републици Србији (2020.)▪ Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020-2025. године▪ Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.)▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године▪ Стратегија за развој културе Републике Србије од 2020. до 2029. године▪ Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.)▪ Стратегија одбране Републике Србије (2019.)▪ Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године▪ Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018-2023. године▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године▪ Стратегија развоја трговине (2016.)	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године 	
---	--

• Део 2: Кључни покретачи јавних политика за инвестиције

Покретачи јавних политика	Тематске области јавних политика
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национална агенда развоја ▪ Национални стратешки приоритети ▪ Национални програм трансформације/реформи ▪ Трговина/Економија ▪ Процес приступања Европској унији (ЕУ) ▪ Смањење ризика од катастрофа ▪ Животна средина / Климатске промене ▪ Иновације ▪ Очекивања заједнице 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Економски и финансијски послови ▪ Реформа јавне управе и електронска управа ▪ Просторни развој ▪ Сигурност ▪ Пољопривреда ▪ Животна средина ▪ Саобраћај и енергетика ▪ Здравство ▪ Туризам и култура

• Део 3: Кључни економски сектори за кључне тематске области јавних политика

Кључни економски сектори	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Пољопривредна производња ▪ Грађевинарство и урбано планирање ▪ Информационе и комуникационе технологије (ИКТ) и телекомуникације ▪ Банкарство и осигурање 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Туризам ▪ Здравство ▪ Образовање ▪ Управљање животном средином ▪ Јавна безбедност и сигурност

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Енергетика и рударство ▪ Саобраћај ▪ Трговина некретнинама 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Под разно
--	---

• Део 4: Кључни актери и заинтересоване стране НИГП-а

Кључни актери и заинтересоване стране НИГП-а	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде ▪ Управа за пољопривредно земљиште, Управа за шуме и Републичка дирекција за воде ▪ <i>MK Group</i> д.о.о. ▪ Управа за аграрна плаћања ▪ Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду ▪ Институт за земљиште ▪ Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (сектор задужен за грађевинарство, озаконење и просторно планирање и сектор задужен за саобраћај) ▪ Грађевинска дирекција Србије ▪ Канцеларија за информационе технологије и електронску управу ▪ Министарство трговине, туризма и телекомуникација (сектор задужен за телекомуникације и сектор задужен за туризам; е-Туриста) ▪ <i>VIP</i> д.о.о. ▪ <i>SAGA</i> д.о.о. ▪ Министарство културе и информисања (укључујући креативну индустрију) ▪ <i>Vekom</i> д.о.о. ▪ <i>InoSens</i> д.о.о. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Републички фонд за здравствено осигурање ▪ Министарство просвете, науке и технолошког развоја ▪ Архитектонски факултет универзитета у Београду ▪ Грађевински факултет Универзитета у Београду ▪ Министарство заштите животне средине ▪ Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине ▪ Јавно предузеће за управљање шумама Војводинашуме ▪ Јавно предузеће за управљање шумама Србијашуме ▪ Покрајински завод за заштиту природе ▪ Министарство унутрашњих послова (Сектор за ванредне ситуације) ▪ Министарство одбране (Војногеографски институт) ▪ Републички геодетски завод (Гео сектор, Сектор за дигиталну трансформацију, Центар за управљање геопросторним подацима и Одељење за процену и вођење вредности непокретности) ▪ Министарство државне управе и локалне самоуправе

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Регионални геоинформатички центар д.о.о. ▪ Министарство финансија (Пореска управа) ▪ <i>Banca Intesa</i> а.д. ▪ ДДОР Нови Сад а.д.о. ▪ Министарство рударства и енергетике ▪ НИС Група а.д. ▪ ЈП Електромреже Србије а.д. ▪ ЈП Србијагас а.д. ▪ ЈП Путеви Србије ▪ ЈП Инфостан ▪ Агенција за некретнине ▪ Туристичка организација Републике Србије ▪ УУТА – национална асоцијација туристичких агенција ▪ Министарство здравља ▪ Институт за јавно здравље Србије Батут 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Републички завод за статистику Србије ▪ Републички хидрометеоролошки завод Србије ▪ Стална конференција градова и општина (СКГО) ▪ Канцеларија за управљање јавним улагањима ▪ Проценитељи вредности непокретности ▪ Агенција за некретнине ▪ Национална алијанска за локални економски развој (НАЛЕД) ▪ Развојни програм Уједињених Нација у Србији (<i>UNDP</i>) ▪ ЈВП Воде Војводине ▪ ЈВП Србијаводе
---	---

Извештај о усклађености националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији је жив документ и ревидира се и допуњава како додатне информације постају доступне као резултат детаљног планирања и спровођења током процеса израде Социо-економске студије утицаја националне инфраструктуре геопросторних податка на друштво у Републици Србији.

Сви документи који се користе као референтни и као извор за израду Извештаја о усклађености националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији, искључујући документа која су наведена у потпоглављима 2.1 и 2.2, су наведени на крају поглавља 7: Референце.

САДРЖАЈ

Одрицање од одговорности	Error! Bookmark not defined.
Резиме	Error! Bookmark not defined.
Поглавље 1.....	10
Увод	Error! Bookmark not defined.
1.1 Контекст и сврха овог документа	10
1.2 Терминологија.....	15
1.3 Структура документа	15
1.4 Методологија развоја делова GSA	16
Поглавље 2.....	21
Део 1: Кључни стратешки и референтни документи	21
2.1 Националне стратегије и политике.....	21
2.1.1 Политике највишег владиног нивоа	21
2.1.2 Политике са директном/индиректном везом са НИГП-ом	23
2.2 Међународне обавезе.....	40
Поглавље 3.....	49
Део 2: Кључни покретачи политика за инвестиције	49
Поглавље 4.....	Error! Bookmark not defined.
Део 3: Кључни економски сектори за кључне тематске области јавних политика	Error! Bookmark not defined.
Кључни економски сектори.....	Error! Bookmark not defined.
Поглавље 5.....	Error! Bookmark not defined.
Део 4: Карактеристике кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а	Error! Bookmark not defined.
Поглавље 6.....	Error! Bookmark not defined.
Закључци.....	Error! Bookmark not defined.
Референце	Error! Bookmark not defined.
Анекси	Error! Bookmark not defined.

ПОГЛАВЉЕ 1

УВОД

1.1 Контекст и сврха овог документа

Република Србија и Међународна банка за обнову и развој (у даљем тексту: *IBDR*) су закључиле преговоре о Споразуму о зајму (у даљем тексту: Споразум) за Пројекат „Унапређење земљишне администрације у Србији“ (у даљем тексту: Пројекат) („Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори“, бр. 13-15 од 26.06.2015.године). Овај пројекат је наставак деценијског присуства Светске банке у српском сектору непокретности.

Циљ Пројекта је да се побољша ефикасност, транспарентност, доступност и поузданост система управљања непокретностима у Републици Србији. Пројекат подржава нову реформску агенду српске Владе и састоји се од четири компоненте: (А) процена и опорезивање непокретности, што ће омогућити фискалну консолидацију, смањење фискалног дефицита и ојачати локалну управу; (Б) еУправу за приступ информацијама о непокретностима, што ће побољшати пословну климу, привући инвеститоре и смањити цену и време трансакција; (В) институционални развој напора Републичког геодетског завода да побољша своје услуге и испуни стандарде ЕУ у том смислу; и (Г) активности управљања пројектом и подршке пројекту. Подкомпонента Б.2 подржава развој националне инфраструктуре геопросторних података (у даљем тексту: НИГП), што ће унапредити европске интеграције Републике Србије.

У оквиру подкомпоненте Б.2 Републички геодетски завод (РГЗ) је ангажовао консултанта за Социо-економску студију утицаја националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији (у даљем тексту: Студија) која се састоји од активности које за крајњи исход треба да имају следеће документе:

А) Извештај о усклађености националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији (у даљем тексту: *GSA*)

Б) Социо-економска студија утицаја националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији, укључујући користи које су остварене од недавних инвестиција, као што су набавка сателитских снимака високе резолуције за израду регистра објеката, побољшање адресног регистра, регистра цена и продаја, инвестиција у дигитализацију катастарских података и побољшање квалитета података за слојеве катастра, објеката, водова и адреса. Поред тога, на основу усклађивања националне инфраструктуре геопросторних података са покретачима јавних политика, потребно је утврдити друге случајеве и развити нове анализе социо-економских користи;

В) Стратешки акциони план у складу са *INSPIRE* директивом ЕУ и Интегрисаним оквиром за управљање геопросторним информацијама УН и Инвестициони план;
и

Г) Преглед нацрта Стратегије НИГП-а и предложени амандмани за усклађивање са Интегрисаним оквиром за управљање геопросторним информацијама Уједињених нација (у даљем тексту: *IGIF*) уз *INSPIRE* директиву ЕУ и Закона о планском систему Републике Србије и релевантних подзаконских аката.

Законом о националној инфраструктури геопросторних података („Службени гласник РС“, бр. 27 од 6. априла 2018. године) (у даљем тексту: Закон о НИГП-у) уређује се успостављање и одржавање НИГП-а у Републици Србији. НИГП укључује метаподатке, сетове геопросторних података и услуге; мрежне услуге и технологије; споразуме о дељењу, приступу и коришћењу геопросторних података, као и механизме координације и праћења, процесе и поступке који се успостављају, управљају и чине доступним у складу са Законом о НИГП-у. Европски концепт НИГП-а, дефинисан *INSPIRE* директивом, пренет је у српско законодавство.

Концепт НИГП-а у Републици Србији усклађен је са контекстом НИГП-а при СБ. Контекст СБ дефинише НИГП као политику, изградњу капацитета, техничке и економске активности неопходне за стварање неопходне инфраструктуре за геопросторне информације које подржавају друштвени и економски развој.¹ Разна државна тела (министарства, организације) су чланови Савета НИГП-а, пружајући на тај начин помоћ и смернице у успостављању НИГП-а, узимајући у обзир хетерогену природу података и услуга које треба укључити и користити у различите сврхе и кориснике из различитих сектора. Представници из владиних органа, покрајинске организације и невладиног сектора на националном, регионалном и локалном нивоу представљају следеће тематске области у Савету: заштита животне средине, просторно планирање, е-Управа, пољопривреда, шумарство и водопривреда, унутрашњи послови, саобраћај, одбрана, геологија, финансије, култура, информатичко друштво, статистика и хидрометеорологија. Према томе, Закон о НИГП-у у потпуности узима у обзир сложену и мултидисциплинарну природу захтева за његову примену (скупови података у 34 теме просторних података - Анекси 1, 2 и 3 Закона о НИГП-у) и потребу за даљим развојем националног законодавства у другим областима .

РГЗ је национална контакт тачка за НИГП и надлежни орган за преношење у национално право и координацију спровођења и праћења *INSPIRE* директиве.

¹ Benn, Tonchovska, Coote. (2019, 25. март). *UN Integrated Geospatial Network Towards Achieving the 2030 Agenda – from Global to National Guyana Experience*. Преузето са:

<https://www.slideshare.net/ExternalEvents/un-integrated-geospatial-information-framework-towards-achieving-the-2030-agenda-from-global-to-national-guyana-experience>

РГЗ, као институција са проактивним приступом, настоји да прати светске трендове у савременом развоју НИГП-а. На тај начин Студија се односи на Комитет експерата Уједињених нација за глобално управљање геопросторним информацијама (у даљем тексту: УНГГИМ) израду Сprovedбеног водича за подршку земљама у развоју њихових стратешких акционих планова и њихових инвестиционих планова – *IGIF*.² *IGIF* је одређен са девет стратешких путева у три главна подручја утицаја: управљање, технологија и људи. Ових девет стратешких путева настоји да максимизира иновативну и интегралну природу геопросторних информација чинећи их доступним и приступачним владама, заједницама, предузећима, академској заједници и цивилном друштву. Ова одредба служи за иновације, заједничко креирање и развој нових производа, услуга и апликација који пружају нова знања за политику и доношење одлука заснованих на доказима. Директне користи *IGIF*-а укључиће обједињавање, нових и иновативних приступа српском систему управљања геопросторним информацијама кроз примену интегрисаних решења за доношење одлука заснованих на доказима и кроз максимизирање и коришћење информационих система који су прилагођени ситуацијама и околностима у Србији.

РГЗ је завршила почетну процену и националну дијагнозу НИГП-а за усклађеност са *UNGGIM IGIF*-ом који је коришћен за израду Стратегије НИГП-а. Дијагностика и процена резултирали су Извештајем процене стања 2016. године (*NSDI Diagnostic Report*). Процена је поновљена 2019. године и тада је настао нови, ажурирани Извештај процене стања узимајући у обзир напредак НИГП-а који је у међувремену постигнут. РГЗ је 2019. године развио нацрт Стратегије НИГП-а уз смернице холандског катастра у складу са *INSPIRE* директивом ЕУ 2007/2/ЕЗ за тачке као што су хармонизација података са техничким спецификацијама *INSPIRE* за теме геоподатака, сајбер безбедност, отворене податке и друге.

Важно је нагласити да је развој НИГП-а препознат у битним документима Владе, односно Програму економских реформи Републике Србије 2020-2022. и Акционом плану за спровођење Стратегију реформе јавне управе у Републици Србији 2018-2020, Акционом плану за спровођење програма Владе, Акциони план за спровођење Програма за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања – *Doing Business* за период 2020-2023. Ови документи су детаљније описани у поглављу 2.

Тренутно, текући пројекат „ЕУ за бољу животну средину - Развој оквира за усклађеност са законодавством ЕУ у области ваздуха, хемикалија и хоризонтална питања – *EAS3*“ (у даљем тексту: *EAS3*) предвиђа израду Извештаја о статусу апроксимације (у даљем тексту: *ASR*) одабраних директива ЕУ, међу којима је *INSPIRE* директива, а такође и

² United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management. (2020, 18. април). *Integrated Geospatial Information Framework (IGIF) – UNSD*. Презето са:

<https://ggim.un.org/>

Специфични план имплементације (у даљем тексту: *DSIP*) за *INSPIRE* директиву. *DSIP* за *INSPIRE* ће пружити преглед директних и индиректних захтева, улога и одговорности српских институција које *INSPIRE* директива предвиђа за његово спровођење, као и процене тренутних перформанси и компарација тих перформанси са потенцијалним, односно жељеним перформансама праћену планом имплементације и финансијским оквиром које треба следити у циљу потпуне примене *INSPIRE* директиве. Најновији нацрт *DSIP*-а користи се као референтни документ који представља степен развоја НИГП-а у вези са *INSPIRE* захтевима.

Коначна верзија поглавља 4 *DSIP*-а утврђује процену тренутних перформанси са даљим запажањима. Процена тренутних перформанси политике и координације и компарација тих перформанси са потенцијалним, односно жељеним перформансама наглашава потребу постављања прекретница и радњи које треба предузети на пољу геопросторних података како би се измерила ефективност примене НИГП-а. Поред тога, потребно је веће ангажовање актера НИГП-а у активностима спровођења НИГП-а, као укључивање представника „треће стране“ (приватног сектора). Савет НИГП-а је од велике важности за ефикасно успостављање НИГП-а и састанци Савета НИГП-а треба да се одржавају редовно. Радне групе, као део Савета НИГП-а, су потребне за боље доношење одлука Савета НИГП-а. Акцент је на идентификацији скупова геопросторних података као полазне тачке у свакој јавној институцији како би се пронашли релевантни геопросторни подаци и започело њихово стављање на располагање НИГП-у и у сврху примене *INSPIRE* директиве. Потребан је списак актера НИГП-а одговорних за *INSPIRE* теме геоподатака, као и посебни документи Савета НИГП-а који утврђују које су јавне институције одговорне за одређене скупове геопросторних података у оквиру *INSPIRE* тема геоподатака. Не само за спровођење *INSPIRE*-а, већ и за ефикасан НИГП, у институцијама актера НИГП-а мора да се запосли више особља које ће се бавити геоинформатиком. Ово особље треба да буде обучено за *INSPIRE* техничка питања (стварање метаподатака, услуга итд.), а потребно је и развити план за јачање хардверске инфраструктуре у многим институцијама. Свака организација која је актер НИГП-а мора да има план како да достигне потребне *INSPIRE* обавезе, идеално у складу са развојем интерних ИГП.

Успостављање правила на основу дељења података међу актерима НИГП-а веома је важно за примену НИГП-а и требало би да буде дефинисано у складу са новим подзаконским актима о дељењу података и Саветом НИГП-а.

Неки недостаци у техничкој примени се сматрају таквима, попут стварања и објављивања метаподатака, што би требало да постане оперативни задатак, тако да би након идентификације скупова података сви актери НИГП-а требало да почну са описивањем извора података стварањем метаподатака, чинећи их доступним.

Питање интероперабилности скупова геопросторних података и услуга као најкомпликованије *INSPIRE* обавезе мора се дефинисати што је пре могуће, јер је та обавеза дуготрајна и актерима НИГП-а ће бити потребно доста времена да постигну усклађеност.

За успостављање мрежних услуга важна је одлука о централној инфраструктури, тј. да ли многи актери НИГП-а могу одлучивати о својој унутрашњој инфраструктури или на основу централне инфраструктуре са знањем до које мере могу да је користите. У овом тренутку мали број доступних мрежних услуга, као што су на пример услуге прегледа или преузимања, су постале стандард током последњих десет година и не пружа их много институција у Србији. Такође, доступан је и мали број услуга усклађених са *INSPIRE*-ом, па би многе институције требале да почну да раде са техничким спецификацијама да би постигле потребну усклађеност.

Укупни буџет за имплементацију *INSPIRE*-а и одржавање ИНСПИРЕ-а мора бити прецизно планиран у државном буџету, а не предвиђен само за финансирање од стране пројеката ЕУ/Светске банке.

Главни циљ *GSA* је да идентификује кључне приоритете Владе Србије у вези са применом садашњег и будућег НИГП-а. Ови приоритети треба да буду повезани са кључним проблемима за које се тренутно сматра да су најважнији за Републику Србију и кључним економским секторима који могу значајно да додају вредност када се НИГП примени у потпуности.

Почетни циљ *GSA* је да идентификује најрелевантније постојеће политике и оквире у вези са НИГП-ом. Битно је схватити да су ове документе обично написали или прегледали најстарији доносиоци одлука. За очекивати је да ће фокус бити на 6-10 приоритетних тематских области јавних политика како би могло да се управља Стратешким акционим планом НИГП-а. Даље, анализа има за циљ да идентификује кључне економске секторе, од интеракције са актерима и знања о геопросторном тржишту до нуђења „априори“ процене највећег социо-економског утицаја. Завршни део процене разматра кључне актере НИГП-а, како на страни понуде тако и на страни потражње (корисници), и њихов утицај на вероватни успех развојне иницијативе НИГП-а.

Резултати *GSA* чине солидну основу за наредне кораке задатка: Студија социо-економских користи НИГП-а (корак 3), Стратешки акциони и инвестициони план НИГП-а (корак 4) и Стратегија НИГП-а (корак 5).

Овај документ покрива прву активност Студије – Усклађивање националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији. *GSA* је резултат који чини основу Студије чији је главни циљ да се развије и представи јасна и концизна анализа социо-економске Студије утицаја националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији која је геопросторно усклађена са јавним политикама Владе Србије и да успостави Стратешки акциони план за НИГП (у даљем тексту: Акциони план) у складу са *IGIF*-ом и *INSPIRE* директивом ЕУ како би се ове користи успешно постигле. Студија процењује директне и индиректне утицаје НИГП-а на социјално и пословно окружење Републике Србије. Резултати ове студије, укључујући

одговарајући инвестициони план, омогућиће ажурирану верзију Стратегије НИГП-а, која ће заузврат подржати постизање стратешких циљева циљева Владе Републике Србије.

1.2 Терминологија

У сврхе овог документа, следећи кључни термини су дефинисани на следећи начин:

Актер НИГП-а: је актер из државне/јавне или приватне сфере који директно или индиректно доприноси и/или користи од учинка НИГП-а.

Ови актери су претходно идентификовани и они ће обликовати природу студије. Списак актера НИГП-а биће развијен и ажуриран током студије. Сваки актер мора бити институционално, правно и финансијски окарактерисан.

Заинтересована страна НИГП-а: је актер НИГП-а или други актер из државне/јавне или приватне сфере који утиче на или на кога утиче пројекат „Социо-економска студија утицаја националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији“.

Списак заинтересованих страна НИГП-а ће бити идентификован, развијен и ажуриран током студије.

Актери и заинтересоване стране НИГП-а: збирни термин за актере НИГП-а и учеснике у пројекту, како је дефинисано у Делу 4 у оквиру Поглавља 5 овог документа.

Кључни економски сектор: Кључни економски сектор који је рашчлањен по значају за НИГП. То је подела актера НИГП-а заснована на економском подручју у којем ти актери делују.

Геопросторно усклађивање: Обезбеђивање да геопросторни подаци служе приоритетима националних политика (у складу са кључним политикама и стратегијама) како би постигли своје циљеве.

Покретачи јавних политика за инвестиције: Широки циљеви или изјаве које српска Влада сматра пожељним у испуњавању својих општих циљева коришћењем НИГП-а или повезаних активности које би могле бити релевантне за НИГП.

Тематска област политика: идентификоване и приоритетне теме из анализе кључних докумената политике за које се може оправдано очекивати да ће на њих НИГП имати значајан позитиван утицај. Тематска област политика је заснована на релевантности НИГП-а за кључни документ политике или међународној обавези, остваривости у року за наредне 2-3 године примене и усклађивању са приоритетним политичким радњама Владе.

1.3 Структура документа

GSA се у својој сржи састоји од четири дела, од којих сваки детаљно описује кључне аспекте српског социјалног, пословног, државног и политичког окружења. Ове компоненте су даље изложене у документу и састоје се од:

Кључних стратешких и референтних докумената (Део 1)

Овај део окупља изјаве Владине политике, стратегије, међународне обавезе и друге референтне материјале из релевантних планираних или текућих развојних пројеката и/или агенди. Кључни резултат овог дела 1 је списак кључних стратешких и референтних докумената.

Кључни покретачи јавних политика за инвестиције (Део 2)

Овај део идентификује и даје приоритет тематским областима за улагање НИГП-а на основу релевантности НИГП-а за политике високог нивоа или међународне обавезе, остваривост у временском оквиру за примену и тачке уласка у пословање РГЗ-а, као што су земљишна администрација, управљање ризиком од катастрофа или модернизација јавног сектора. Кључни резултат Дела 2 је списак кључних тематских области јавних политика.

Кључни економски сектори за кључне тематске области јавних политика (Део 3)

Овај део идентификује и карактерише кључне економске секторе који би могли значајно додати вредност даљем развоју НИГП-а. Кључни резултат Дела 3 је списак кључних економских сектора са неколико геопросторних практичних примера који су разрађени довољно детаљно да би се јасно идентификовало на који начин би сваки од њих унапредио тематске области јавних политика које су идентификоване у Делу 2. Списак кључних економских сектора комбиноваће се са списком кључних актера и заинтересованих НИГП-а.

Кључни актери и заинтересоване стране НИГП-а (Део 4)

Овај део идентификује карактерише кључне актере НИГП-а и заинтересоване стране сваког кључног економског сектора, укључујући њихов вероватни утицај на развој НИГП-а. Кључни резултат у Делу 4 је списак кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а за сваки кључни економски сектор идентификован у Делу 3.

Структура *GSA* организована је на следећи начин: Поглавље 1 представља кратак увод у пројекат „Унапређење земљишне администратције у Србији“ (*REMP*) и тренутни статус НИГП-а у Србији, а такође садржи и опис контекста и сврхе овог документа. Након тога су описани и изложени структура документа и методологија коришћена за израду документа. Основни део документа објашњава приступ и уводи четири кључна дела: Поглавље 2: Кључни стратешки и референтни документи (1. део); Поглавље 3: Кључни покретачи политика за инвестиције (2. део); Поглавље 4: Кључни економски сектори за тематске области јавних политика (3. део); и Поглавље 5: Карактеристике кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а (Део 4). Завршно поглавље 6 представља закључке овог дела Студије.

1.4 Методологија развоја делова *GSA*

Током фазе израде плана рада Студије одређене дефиниције одређених термина и њихово значење дефинисане су на исти начин као у потпоглављу 1.2.

Активности повезане са развојем GSA садржане су у четири резултата, а прва два садрже основне активности за постизање сврхе ове студије. Због тога су примарне активности (план рада и истраживање политика) које су прво спроведене повезане са овим резултатима. Трећи и четврти резултат су трансверзални претходним, пропраћени доказима из праксе и поткрепљени правном праксом. Важно је нагласити да су сваки од ових резултата постали Делови GSA који су уско повезани, како у документу тако и у активностима у пракси, што доводи до важне напомене да методологију за развој GSA треба посматрати као целину за све делове обједињено. Да би се идентификовао један део, прво је било потребно извршити идентификацију осталих делова и обрнуто.

GSA садржи списак кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а и како се (интер)национални приоритети политика користе постојећим геопросторним подацима. Ове ставке могу се сматрати потенцијалним улазним тачкама за проучавање социо-економских користи НИГП-а. У идентификовању правих улазних тачака појављују се главни релевантни проблеми земље и могу се одредити најрелевантнији вредни сектори и тематске области јавних политика за процену/квантификовање социо-економских користи. Као такви, исходи овог истраживања геопросторног усклађивања националне инфраструктуре геопросторних података са јавним политикама у Републици Србији користиће се за накнадну студију о социо-економским користима НИГП-а.

Део 1: Кључни стратешки и референтни документи

Овај списак се већински састоји од свеобухватног пописа који су заједно сачинили консултант и чланови РГЗ тима. За одабир кључних референтних докумената примењена је следећа методологија:

- Први корак био је преузимање свих доступних докумената у одељку „Стратегије, програми и планови“ са веб презентације Владе Републике Србије.³ Уклоњени су документи који више нису на снази;
- Из добијеног списка су уклоњени документи за које се сматрало да су ирелевантни за НИГП или управљање геопросторним подацима;
- Стратешки документи који имају директну или индиректну везу са кључним речима прегледани су и додати на списак кључних референтних докумената. Коришћене су следеће кључне речи: геопросторни, геопросторни подаци, катастар непокретности, инфраструктура просторних података, Републички геодетски завод (РГЗ), регистри (власништво над имовином, некретнине, адреса и сл.), упис власништва над непокретностима итд;

³ Влада Републике Србије, (2008, 8. септембар). Стратегије, програми, планови. Преузето са:

<https://www.srbija.gov.rs/dokument/45678/strategije-programi-planovi-.php>

- Горе наведени кораци поновљени су на следећи начин: прегледане су веб странице релевантних институција како би се истражили њихови одељци „Документи - стратегије, програми и планови“ и веб сајт Републичког секретаријата за јавне политике. Ова институција је надлежна за спровођење регулаторне реформе и анализу ефеката прописа које су припремиле владине институције и други органи. На веб страници ове институције налази се општи преглед већине усвојених или израђених политика које су скениране и истражене јер неке од њих могу садржати везу са НИГП-ом. Што се тиче докумената, покушана је идентификација њихове дефинисане активности/мере/радње која би могла да има везе са НИГП-ом. Одабрани документи су додати на списак кључних референтних докумената;
- Добијени списак кључних референтних докумената подржан је документима високог нивоа који су такође узети у обзир имајући у виду да је тренутни састав Владе посвећен процесу дигитализације који се води мотом „Влада за грађанске услуге“;⁴
- Коначно, међународне обавезе су идентификоване прегледом кључних докумената који се односе на *UN-GGIM5*, *IGIF* и политике ЕУ. Политике ЕУ односе се на геопросторне политике које пружају релевантни субјекти ЕУ као што су ДГ за животну средину, *DIGIT* и *JRC*; и
- О свим документима који су утврђени у горе описаним корацима разговарано је неколико пута током састанака путем интернета између тима РГЗ-а и консултаната.

Део 2: Кључни покретачи политика за инвестиције

У Делу 2 су идентификовани и приоритизовани кључни покретачи политика за инвестиције. Идентификација се заснива на анализи стратешких докумената прегледаних у Делу 1 за које се оправдано може очекивати да би могли да имају значајан позитиван утицај од стране НИГП-а. Главни резултат овог дела је табела са тематским областима јавних политика Владе Србије за инвестиције са припадајућим примарним инвестицијама. Ове инвестиције идентификују оне аспекте целокупне политике где геопросторни подаци могу пружити подршку за унапређење доношења одлука заснованих на доказима, пружају могућности анализе које се не могу лако

⁴ *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management*. (2018, 24. јун). *Integrated Geospatial Information Framework - A Strategic Guide to Develop and Strengthen National Geospatial Information Management. Part 2: Implementation Guide [Consultation Draft: Work-In-Progress]*. Преузето са:

<https://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/8th-Session/documents/Part%201-IGIF-Overarching-Strategic-Framework-24July2018.pdf>

⁵ *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management*. (2020, 18. април). *Integrated Geospatial Information Framework (IGIF) – UNSD*. Преузето са:

<https://ggim.un.org/>

поновити тамо где није укључена просторна димензија и интегришу изворе информација на начине који нису могући без употребе геопросторних података. На све ово може се гледати као на филтрирање широког опсега комбинованих политика изнетих у Делу 1 како би се у Делу 3 идентификовали и одредили приоритети кључних економских сектора.

Део 3: Кључни економски сектори за кључне тематске области јавних политика

Било је неопходно идентификовати економске секторе који би могли да додају вредност тематским областима јавних политика коришћењем података и услуга НИГП-а. Идентификација је постигнута дискусијама са члановима РГЗ тима, члановима Савета НИГП-а и прегледом релевантне литературе. За неке од идентификованих кључних економских сектора, неколико случајева геопросторних практичних примера је разрађено довољно детаљно како би се јасно идентификовало како ће сваки од њих унапредити тематске области јавних политика које су идентификоване у Делу 2. Тематска области политика и релевантни кључни економски сектори са примерима њихове употребе су изложени у табелама ниже.

Део 4: Карактеристике кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а

Кључни актери и заинтересоване стране НИГП-а, као и покретачи јавних политика, идентификују се и извештавају тако да су радње у вези са Студијом усклађене са кључним покретачима јавних политика Владе Републике Србије. Идентификација кључних актера и главних (потенцијалних) економских сектора Србије заснива се на тренутној институционализацији НИГП-а и политици и стратешким документима Владе Србије. Такође су узети у обзир и Извештаји процене стања НИГП-а из 2016. и 2019. године. Налази се односе на кључне стратешке документе Владе Србије и релевантне међународне обавезе и њихову корелацију са одређеним тематским областима јавних политика и дају им приоритет на основу тога како подржавају и убрзавају постизање ових циљева.

За сваког актера и заинтересовану страну НИГП-а описане су следеће карактеристике::

Кључни економски сектор – Повезивање релевантног кључног економског сектора кога представља актер и заинтересована страна НИГП-а;

Назив – Назив актера и заинтересоване стране НИГП-а;

Кључна тематска област јавних политика – Област или области у којима делује актер или заинтересована страна НИГП-а;

Функције – Списак функција актера или заинтересоване стране НИГП-а које су релевантне за развој НИГП-а. Ове ставке су већински изведене из изјава о циљевима и мисији, као и другим јавним изјавама; и

Утицај - испитивање тренутног нивоа могућности, посвећености, постојећих података и корисничких потреба користи се за процену вероватног утицаја заинтересоване стране у будућем развоју НИГП-а.

ПОГЛАВЉЕ 2

ДЕО 1: КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ И РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

Резултат овог поглавља је списак кључних стратешких и референтних докумената, који се састоји од националних стратегија, изјава о јавним политикама и међународних обавеза, идентификованих на нивоу Владе и приоритизованих на основу њихове релевантности за НИГП, као и са кратким описима и линковима ка верзијама докумената на енглеском језику.

2.1 Националне стратегије и политике

Ово поглавље извештаја садржи низ сажетака релевантних делова постојећих Владиних докумената, попут политика или стратегија које су прегледане и узете у обзир током израде овог документа.

2.1.1 Политике највишег владиног нивоа

Прва група наведених референтних докумената су Владини документи на високом нивоу који препознају значај геопросторних података и пружају подршку за спровођење активности у вези са НИГП-ом на највишем владином нивоу. Политичка воља и подршка су пресудни за несметано спровођење било које спроведбене активности у том погледу, те се оправдано очекује да ће нова Влада, која ће бити формирана након парламентарних избора одржаних у јуну 2020. године, наставити потезе ка даљем развоју Србије у модерну, дигитализовану земљу и економију.

Програм Владе Републике Србије (2017)

<https://www.srbija.gov.rs/tekst/en/130345/keynote-address-.php>

У обраћању премијерке Републике Србије Ане Брнабић, е-Управа је дефинисана као један од приоритета који повећава ефикасност, смањује бирократске процедуре и елиминише корупцију. Фокус је на дигитализацији јавне управе и пружању електронских услуга грађанима како би им се омогућиле квалитетније услуге и повећало поверење у државу.

Поред тога, дигитализација традиционалних грана привреде сматра се великим потенцијалом за брзи развој српске привреде. Примена нових технологија у пољопривреди наведена је као пример где технологије, као што су беспилотна возила, сензори, анализа збирних података, аутоматизација процеса итд. чине производњу хране здравијом, ефикаснијом, јефтинијом и сигурнијом.

Вредност јавно доступних података помиње се као један од главних покретача иновација, јер отворени подаци подстичу економски раст и чине јавну управу ефикаснијом.

План рада Владе за 2020. годину

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/370541/plan-rada-vlade-srbije-za-2020_cyr.pdf

План рада Владе је више документ који приказује дефинисане законодавне и сличне активности Владе који се планирају да буду реализовани током календарске одређене године. План рада који је тренутно на снази предвиђа доношење закона који су директно повезани са даљим развојем НИГП-а - Уредбе о спровођењу правила за мрежне услуге и Уредбе о спровођењу правила о интероперабилности.

Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године

<https://www.mfin.gov.rs/wp-content/uploads/2019/11/ERP-2020-2022-srp.pdf>

Програм економских реформи резултат је интензивне међуресурске сарадње државних институција. Израду дела документа који се односи на структурне реформе координирали су Министарство финансија и Секретаријат за јавне политике Републике Србије, заједно са ресорним министарствима и институцијама попут РГЗ-а које су такође чланови Радне групе за израду и праћење спровођења Програма економских реформи. Овај документ је најважнији стратешки документ у економском дијалогу са Европском комисијом и државама чланицама Европске уније (ЕУ). Циљ овог документа је да припреми Републику Србију, као земљу кандидата за чланство у ЕУ, за учешће у процесу економског и фискалног надзора држава чланица ЕУ и смањење развојног јаза између домаће привреде и ЕУ.

Као једну од приоритетних структурних реформи, у оквиру Развоја сектора услуга, документ наглашава побољшање геопросторног сектора стварањем стратешке дигиталне платформе као подршке инвестицијама током процеса доношења одлука.

Ова структурна реформа подразумева стварање стратешке дигиталне платформе геосектора која омогућава доступност комбинованих скупова података путем веб услуга, као и брзу и квалитетну размену података, што је пресудно за квалитетно доношење одлука о инвестицијама. Такође, реформа укључује ажурирање адресног регистра, развој регулаторног и стратешког оквира НИГП-а и побољшање националне геопросторне платформе, као и усклађивање и комбиновање података за развој прототипа система масовне процене.

Реформа је директно повезана са циљевима утврђеним у стратегији РГЗ-а под називом „Стратегија мера и активности за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији – реформски пут Републичког геодетског завода до 2020. године“.

Програм такође препознаје структурну реформу из претходног периода која је спроведена у нови Програм, назван „Унапређење геопросторног сектора као подршка инвестиционом одлучивању“ која је обухватала даље активности на: институционалном јачању успостављањем Регионалног центр за управљање геопросторним подацима; хармонизацијом скупова просторних података; надоградња националног геопортала „Геосрбија“, пружање подршке актерима НИГП-а у изради метаподатака и завршетак

правног оквира који се односи на стварање нове стратегије НИГП-а и доношење подзаконских аката заснованих на правилима примене *INSPIRE*.

2.1.2 Политике са директном/индиректном везом са НИГП-ом

Друга група наведених докумената су они који имају директну или индиректну везу са геопросторним информацијама и/или НИГП-ом. То је разлог зашто су детаљније описани.

Такође је наведено неколико докумената који немају изричиту везу са геопросторним информацијама, али би могли бити релевантни за развој НИГП-а и такође могу да имају корист од НИГП-а.

Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020.

<http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/AP-PAR-2018-2020-eng-1.pdf?script=lat>

<http://mduls.gov.rs/en/public-administration-reform/>

Овај Акциони план представља операционализацију Стратегије, која дефинише мерезултате за спровођење реформе јавне управе, као и специфичне активности неопходне за постизање жељених резултата.

Општи циљ овог Акционог плана је даље унапређење рада јавне управе у складу са принципима Европског управног простора и пружање висококвалитетних услуга грађанима и пословним субјектима, као и стварање јавне управе која ће значајно допринети економској стабилности и повећање животног стандарда.

За испуњавање првог специфичног циља који се односи на унапређење организационих и функционалних подсистема јавне управе предвиђено је успостављање чврстих механизма координације који омогућавају усклађени развој и функционисање е-Управе и финализација правног оквира и процедура за развој е-Управе.

Следеће мере које се односе на први специфични циљ повезане су са надлежношћу РГЗ-а:

- Унапређење регистра стамбених заједница;
- Унапређење регистра просторних јединица и адресног регистра и успостава интероперабилности са другим регистрима и
- Успостављање националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП) кроз доношење свих подзаконских аката у складу са Законом о НИГП и израдом националног геопортала у складу са *INSPIRE* директивом.

Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/471143/program-razvoja-elektronske-uprave-republika-srbija0259_cyr.zip

Програмом су прописане мере докумената јавне политике у вези са развојем е-Управе и наводи се да мера у вези са успостављањем националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП) није преузета из претходног документа Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр. 9/14 , 42/14 и 54/18) са образложењем да је усмерена на одређени сегмент развоја јавног сектора и да није узрочно-последична на спровођење осталих мера Програма. Једна од кључних мера предвиђа успостављање нових и унапређење постојећих регистара и евиденција у електронском облику како би се подржао развој услуга електронске управе уопште.

Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији

<http://www.rgz.gov.rs/content/Datoteke/Dokumenta/11%20Strategije/Strategija%20razvoja%20RGZ-a/Strategija%20razvoja%20RGZ-a.pdf>

Циљ овог документа је побољшање квалитета јавних услуга у области геопросторних података и уписа права својине у званичном националном регистру Републичког геодетског завода за период 2016. до 2020. године. Општи циљ ове стратегије је подршка економским реформама српске Владе ефикасним обезбеђивањем различитих скупова података, укључујући геопросторне податке, за брже и лакше доношење одлука на свим стратешким нивоима. Интегрисање геопросторних података у портал е-Управе требало би да доведе до побољшања приступа подацима и дистрибуције података и побољшаној комуникацији између државних органа. У области управљања геопросторним подацима овај документ за циљ усклађивање обима услуга са потребама државних органа и шире јавности, ефикасније управљање људским ресурсима и побољшање квалитета производа и услуга. У њему се наводи да ће РГЗ бити активније укључен у примену *INSPIRE* директиве и координираће употребу геопросторних података у Републици Србији развојем и стандардизацијом НИГП-а, прикупљањем и ширењем знања о НИГП-у и омогућавањем приступа НИГП-у јавности на националном и међународном нивоу. Документ такође пружа детаље о потребним законским прилагођавањима, одређеним техничким активностима, побољшањима постојећих регистара и другим релевантним активностима.

Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - Doing Business за период 2010-2020. године

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/drugiakt/2020/89/1/reg>

Активности усредсређене на побољшање поступка уписа права на непокретности предвиђене су на следећи начин: успостављање апликација адресног регистра и регистара просторних јединица са централном базом података; усвајање Стратегије

НИГП-а и пратећих подзаконских аката у складу са роковима из Закона о НИГП-у и обезбеђивање широке примене геопросторних података у складу са *INSPIRE* директивом, концептом „отворених података“ и међународним стандардима.

Стратегија за просторни развој Републике Србије за период 2010-2020. године

http://www.apps.org.rs/wp-content/uploads/strategije/Strategija_PROSTORNI%20RAZVOJ%20Republike%20Srbije.pdf

Ова стратегија дефинише просторни развој као циљ, просторно планирање као процес и просторни план као средство који представљају основу за рад јавног сектора у Републици Србији, односно за рад система институција у држави на регионалном и локалном нивоу. Међу инструментима управљања просторним развојем треба издвојити развој и модернизацију информационог система о просторном развоју на свим нивоима и информациони систем катастра непокретности.

Републички геодетски завод и Републички завод за статистику означени су као најјаче полуге информационог система који служе просторном развоју Србије.

Стратегија указује, поред важности развоја информационах и комуникационих технологија, на значај придруживања Европској мрежи за посматрање просторног планирања (*ESPON*) и примене националне инфраструктуре геопросторних података. Развој инфраструктурних система мора бити у складу са принципом приступачности за прикупљање, систематско посматрање и вредновање података о животној средини, социјалном и економском контексту, и у односу на територијалне ресурсе различитих просторних нивоа. Побољшање информационе подршке простора Републике Србије засниваће се на примени јединственог система који ће обезбедити ефикасно прикупљање, ажурирање, управљање, анализу и презентацију свих података и информација који се односе на одређену просторну целину или територију.

Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2019/47/1/reg>

Ова стратегија наглашава да је употреба дигиталних услуга важан алат за управљање урбаним развојем. Стратегија се бави потребама за организацијом урбаног простора, решавањем проблема урбаног развоја и потенцијала урбаних простора који су генератори развојних активности.

Документ који је водио ову стратегију је Нова урбана агенда ЕУ, препоручује се промоција ИКТ, употреба отворених и партиципативних дигиталних платформи и алата оријентисаних ка корисницима и употреба гео-информационих технологија. Фокус треба бити на: прикупљању података (узимајући у обзир власништво); боље коришћење отворених података; управљање подацима (узимајући у обзир капацитете грађана, локалних власти и заштиту података о личности) и дигиталним услугама (узимајући у

обзир нове технологије) и доступност дигиталних јавних услуга за особе са инвалидитетом и старије грађане (у складу са међународним WCAG 2.0 стандардима).

Стратегија указује да закон којим се уређује област планирања и грађења дефинише потребу успостављања локалних информационих система у складу са принципима *INSPIRE* директиве за потребе просторног планирања. На овај начин, подаци који недостају за праћење урбаног развоја и усмеравање политике урбаног развоја на националном и локалном нивоу биће ускладиштени у овим информационим системима.

Препоруке за структуру просторних информационих система на националном и локалном нивоу могу се наћи у подзаконским актима у вези са Програмом имплементације Просторног плана Републике Србије за период од 2016. до 2020. У складу са принципом интероперабилности ове базе података у облику регистара, евиденција и информационих система на националном и локалном нивоу формираће се у складу са Законом о НИГП-у.

Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020)

<http://www.obnova.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/Nacionalni%20program%20upravljanja%20rizikom%20od%20elementarnih%20nepogoda.pdf>

http://www.obnova.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/Zakljucak_Akcioni%20plan_Nacionalni%20program%20upravljanja%20rizikom_3.3.2017..pdf

Сам Национални програм усвојен је крајем 2014. године због поплава које су те године погодили Србију и регион. Национални програм био је основа за усвајање Акционог плана за спровођење Националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020) који је дефинисао компоненте и мере, поред предвиђеног успостављања механизма координације између институција, система профилисања ризика, ризика процене и слично. Акциони план предвиђа успостављање регистра ризика у облику електронске интерактивне мапе за све елементарних непогода која ће садржати податке релевантне за јавни интерес.

Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2015/35/1/reg>

Овом стратегијом је дефинисано да је предуслов за постизање одрживог социоекономског развоја и успешног завршетка процеса европских интеграција Републике Србије развој економије која своју дугорочну конкурентност гради на приватној предузетничкој иницијативи, знању, примени нове технологије и иновације.

Један од циљева ове стратегије је јачање одрживости и конкурентности малих и средњих предузећа и предузетништва, за чију примену је дефинисана мера која се

односи на оптимизацију и унапређење постојећег коришћења и изградњу нове пословне инфраструктуре.

Имајући у виду значај развоја пословне инфраструктуре за регионални развој, у претходном периоду припремљен је нацрт пројектног решења за Катастар пословне инфраструктуре у Републици Србији у сарадњи са Републичким геодетским заводом. Развој пословне инфраструктуре утиче на економски раст, привлачење инвестиција, иновација, повећање броја МСП и уравнотежен регионални развој. Ово пројектно решење подударно се са активностима које се тренутно спроводе у оквиру пројекта „Унапређење пословне климе у Србији“ ког подржава Шведска агенција за међународни развој и сарадњу (*SIDA*) и који се спроводи у оквиру РГЗ-а. Кључни резултат овог пројекта биће увођење регистра инвестиционих локација као поузданог извора за доношење инвестиционе одлуке домаћег и страног привредног субјекта.

Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године

<http://uap.gov.rs/wp-content/uploads/2016/05/STRATEGIJA-2014-2020-.pdf>

Ова стратегија дефинише визију развоја пољопривреде и руралних подручја Србије са циљем да до 2024. године пољопривреда Републике Србије буде сектор чији се развој заснива на знању, савременим технологијама и стандардима.

Сигурност права својине и закупа и коришћење пољопривредног земљишта предуслови су за добро функционисање тржишта пољопривредног земљишта, што условљава даљи развој пољопривреде. Успостављање катастра непокретности као јединствене евиденције непокретности на територији Републике Србије значајно је допринело безбедности пољопривредног земљишта.

Приоритети пољопривредне политике су ефикасно управљање земљиштем и повећање доступности земљишних ресурса, очување и побољшање плодности пољопривредног земљишта, као и успостављање ефикасног система управљања земљиштем (*LPIS* – Систем идентификације земљишних парцела) који ће допринети ефикасном управљању државног пољопривредног земљишта.

LPIS предвиђа успостављање вишег нивоа сарадње између субјеката укључених у развој пољопривреде који заједнички користе систем управљања земљишним информацијама, као предуслов за израду квалитетних пословних планова у пољопривреди.

Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.)

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2011/103/1/reg>

Примена Архуске конвенције доприноси ефикасности и исплативости преношења и примене правних тековина ЕУ у вези са животном средином.

Стратегија предлаже успостављање законског минимума који пружа ширу дефиницију „информација о животној средини“, ширу од дефиниције из Архуске конвенције. Ово побољшава примену Архуске конвенције и подстиче сарадњу са Европском унијом у многим областима, попут примене система и иницијатива: *EEA-EIONET*, *EUROSTAT*, *INSPIRE* и *GMES* (Глобална иницијатива за праћење заштите животне средине и безбедности), и стварање систем извештавања заснован на *EIONET*-у.

INSPIRE директива је једна од европских директива везаних за спровођење Архуске конвенције. Ова директива предвиђа заједничка правила примене за то подручје као што су метаподаци, спецификација података, мрежне услуге, дељење података и услуга, праћење и извештавање.

Стратегија процењује развој информационог система за животну средину, који наводи да је Републички геодетски завод (РГЗ) одговоран за успостављање и одржавање националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП) у складу са *INSPIRE* директивом. Републички геодетски завод је 2009. године успоставио национални геопортал НИГП-а (www.geosrbija.rs) који је надограђен 2017. године и који државним институцијама омогућава приступ услугама претраживања и прегледа метаподатака, скупова, просторних података и услуга путем интернета привредним субјектима и грађанима.

Стратегија наглашава потребу за наставком развоја географског информационог система (ГИС), који је део информационог система, ради усклађивања различитих елемената и интеграције са спољним системима и омогућавања лакшег приступа информацијама и анализи података. Једна од кључних мера у овом правцу био би активан ангажман у оквиру *INSPIRE* иницијативе.

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.)

<http://www.misp-serbia.rs/wp-content/uploads/2010/05/EAS-Strategija-ENG-FINAL.pdf>

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине усвојена је са циљем да се обезбеди спремност Републике Србије да на најефикаснији начин води преговоре са ЕУ, као и са циљем испуњавања обавеза које проистичу из чланства. Стратегија садржи преглед економских инструмената и финансијских механизма у области животне средине, неопходних за спровођење домаћих и страних инвестиција, као и потребу за институционалном реформом, развојем законодавства, спровођењем прописа на свим нивоима, образовањем и развојем свести јавности у области животне средине. Један од циљева Стратегије је одржавање ефикасне инфраструктуре и услуга у животној средини.

Ова стратегија такође идентификује секторске стратегије које се фокусирају на одређене секторе заштите животне средине, укључујући хоризонтални сектор, који укључује *INSPIRE* директиву.

Секторске стратегије пружају детаљан преглед правних тековина Европске уније, тренутно стање процеса апроксимације, снаге и слабости, програм примене и процену финансијских трошкова.

У том смислу, пројекат Додатни развој приближавања ЕУ по питању ваздуха, хемикалија и хоризонталним правним тековинама у области животне средине тренутно се спроводи у сврху процене тренутног статуса приближавања ЕУ Србији у односу на изабране ЕУ директиве и уредбе из области ваздуха, хемикалија и хоризонталног подсектора, како би се развио стратешки план за заштиту и побољшање квалитета ваздуха у окружењу, да би се развили специфични планове за спровођење посебних директива и уредби. У том смислу, израдиће се *DSIP* за *INSPIRE* директиву са програмом за његову примену и процену финансијских трошкова.

Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године

https://www.paragraf.rs/propisi/strategija_razvoja_informacionog_drustva_u_republici_srbiji.html

Ова стратегија је Дигитална агенда за Републику Србију и усмерена је на искоришћавање потенцијала ИКТ за повећање ефикасности рада, економског раста, веће запослености и подизања квалитета живота свих грађана Републике Србије.

Активности предузете у циљу развоја информационог друштва усмерене су на одређене приоритетне активности у следећим областима:

- Електронске комуникације (комуникациона инфраструктура јавног сектора);
- Е-Управа, е-Правосуђе, е-Здравство (примена ИКТ у овим областима);
- Е-Образовање (ИКТ у образовању, дигитални садржај);
- Е-Трговина (развој е-пословања);
- ИКТ пословни сектор (заштита интелектуалне својине софтвера и дигиталних садржаја); и
- Информациона сигурност (заштита критичне инфраструктуре).

Студија о изводљивости употребе блокчејн-а у раду јавне управе у Републици Србији (2020.)

<http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Blockchain-study-ENG.pdf>

Да би се побољшала е-Управа у Србији, ова студија предлаже увођење *blockchain* технологије у интегрисани административни систем, земљишну администрацију, управљање пољопривредним производима и систем царинења извоза.

Изградња интегрисаног административног система помоћу *blockchain*-а може повећати употребу повећањем погодности електронске управе. Штавише, увођење *blockchain*-а у земљишну администрацију може повећати поузданост трансакција и спречити манипулацију књигама трансакција.

Увођење *blockchain*-а може спречити превару и поједноставити процес трансакције у трговини земљиштем. Заједничка база података са *blockchain*-ом има потенцијал да појасни власништво над имовином и пружи најновије информације о власништву. Институције и Влада могу јасно идентификовати заинтересоване стране када купују земљиште или граде нове објекте. Промовисање бесплатне употребе капитала побољшаће економске услове и створиће нове могућности за сиромашне и МСП.

Поред тога, систем управљања дистрибуцијом и извозног царинења који користи *blockchain* у извозу пољопривредних производа, што је главна индустрија у Србији, може да побољша транспарентност дистрибуције, повећа ефикасност и поједностави административне задатке.

Србија је покренула пројекат е-Управе као део развоја сектора информација и комуникација учешћем у Електронској иницијативи за југоисточну Европу (*eCEE*). Влада Србије донела је прописе и законе и наставља да улаже у ИКТ. Под вођством премијерке Републике Србије, српска Влада ради на креирању политике и конкретним пројектима за увођење е-Управе.

Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.)

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2012/33/1>

Ова стратегија представља оквир за одрживо коришћење и заштиту природних вредности Републике Србије, са циљем координираног, међусекторског управљања природним ресурсима.

Да би се постигли неки специфични циљеви ове стратегије, дефинисана је реализација следећих активности:

- Геолошки информативни систем Србије (ГеолИСС) као основа за преглед геолошких ресурса Републике Србије, спровођење свих врста активности у области геолошког планирања, одлучивања и пројектовања геолошких истражних радова, глобалне геокомуникације и комерцијализација геолошких информација;
- Систем информација о води као просторне база података са модулима: организације за управљање, површинске и подземне воде, објекти и системи за употребу вода, заштита вода, праћење квалитета и квантитета воде;
- Развој свеобухватне базе података гео-информационог система о постојећим и новооткривеним налазиштима и појавама минералних ресурса;

- Изградња малих хидроелектрана обрадом података из Катастра малих хидроелектрана;
- Увођење нових информационих технологија у газдовање шумама;
- Успостављање информационог система за заштићена подручја и његова повезаност са националном инфраструктуром геопросторних података;
- Успостављање националне еколошке мреже и идентификација подручја за европску еколошку мрежу НАТУРА 2000 и друге еколошке мреже;
- Успостављање система за праћење и информисање о геодиверзитету и геонаслеђу у Републици Србији као саставни део ГеолИСС-а и његове везе са националном инфраструктуром геопросторних података; и
- Развој водног информационог система.

Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/166731/strategija_mineralni_resursi0595_cyr.zip

Ова стратегија на одређени начин представља наставак детаљнијег уређења начина располагања природним ресурсима и добрима у општој употреби, у смислу регулисања питања геолошких истраживања и експлоатације минерала и других геолошких ресурса као природног богатства у власништву државе која коришћење наплаћује и доприноси повећању буџетских прихода Републике Србије.

Геолошки завод Србије идентификован је као кључна институција чије се активности односе на формирање, одржавање и унапређење информационог система и базе података о резултатима геолошких истраживања и свим осталим геолошким подацима, прикупљању, припреми, верификацији, чувању и дистрибуцији геолошких података информационог система.

Циљ ове стратегије је широко постављен и представљен као одрживо рударство, на који се начин ова стратегија потврђује у једном од најсложенијих и најзначајнијих механизма савременог управљања простором и његових дугорочних и сврсисходних развојних перспектива.

Тако је за развојни период до 2030. године планирано интензивирање основних геолошких истраживања како би се добила детаљнија слика стања резерви и потенцијала минералних ресурса, а посебан акценат мора се ставити на геолошка истраживања нафте и гаса, оловно-цинкових руда, антимона и др.

Међутим, употреба геопросторних информација неопходна је за постизање његових стратешких циљева.

Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020-2025. године

<https://www.srbija.gov.rs/tekst/en/149169/strategy-for-the-development-of-artificial-intelligence-in-the-republic-of-serbia-for-the-period-2020-2025.php>

Спровођење ове стратегије требало би да резултира економским растом, побољшањем јавних услуга, унапређењем научног особља и развојем вештина за будућа радна места. Стратегија је у складу са Европском иницијативом за вештачку интелигенцију.

Ова стратегија, као кључни предуслов за развој вештачке интелигенције, предвиђа постојање отворених података.

Приватни сектор у Републици Србији у области вештачке интелигенције углавном се састоји од малих и средњих предузећа која немају капацитет за самостално прикупљање података, због чега је неопходно осмислити механизме који ће обезбедити поновну употребу што већег броја података. поставља што је више могуће.

У том смислу, 2017. године успостављен је национални Портал отворених података за податке јавног сектора, а као приоритет за следеће отварање су идентификовани подаци који се односе на пословање, подаци који се односе на опорезивање, подаци из области саобраћаја и подаци из области здравља. Приватни сектор је идентификовао модел за *B2G* пренос података као вид испољавања корпоративне одговорности компанија.

Стратегија такође износи план за успостављање националне платформе за вештачку интелигенцију, најсавременије рачунарске системе високих перформанси, заједно са софтверском платформом, и стављање ове инфраструктуре на располагање академској заједници, научним и технолошким парковима, јавној управи и економији за развој иновативних решења. У контексту убрзане дигиталне трансформације у јавном сектору, примена решења вештачке интелигенције у процесу чишћења и ажурирања података може значајно допринети побољшању квалитета података у регистрима и електронским виденцијама јавне управе (централни регистар становништва, пословни регистри, катастар непокретности, адресни регистар, регистри у системима образовања, здравства, туризма, социјалне заштите итд.). Вештачка интелигенција може дати посебан допринос у процесу анализе великих количина података генерисаних дигитализацијом јавне управе, са циљем побољшања ефикасности, исплативости и транспарентности рада јавне управе.

Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године

https://mtt.gov.rs/download/3/2A_Strategija%20razvoja%20mreza%20-%202023.pdf

Главни циљ ове стратегије је да припреми ИКТ окружење које је неопходно за развој јединственог дигиталног тржишта. Стога се у тексту Стратегије разматра пет стубова на којима је изграђено јединствено дигитално тржиште, рачунарство у облаку, интернет ствари, рад са великим количинама отворених података, мобилни систем пете генерације и сајбер безбедност.

Да би се применило јединствено дигитално тржиште, ова стратегија планира да обезбеди услове посебно за развој интернета ствари, 5G-а, рачунарства у облаку, отварања великих количина података (*big data*) и сајбер безбедност, што је основа за развој свих паметних услуга.

Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године

https://www.srbija.gov.rs/view_file.php?file_id=2235&cache=sr

Ова стратегија дефинише специфични циљ који се односи на побољшање дигитализације пословних модела индустријске производње. Неке од мера за постизање овог циља односе се на:

- Промоција дигиталне трансформације индустрије у циљу упознавања са постојећим решењима које нуде домаће ИТ компаније и стартап заједнице. Мера укључује употребу услуга Центра за дигиталну трансформацију, као и организацију размене информација између индустријских компанија, ИТ кластера и заједнице новооснованих предузећа;
- Пружање подстицајног програма за подршку дигиталној трансформацији индустрије коју спроводи Развојна агенција Србије у смислу подршке компанијама у индустријском сектору у примени дигиталних решења у смислу обезбеђивања грантова до 50% укупних трошкова за примену одређених дигиталних решења, набавка опреме или финансирање дигиталног саветника; и
- Повећање доступности финансијских инструмената за дигитализацију и иновације у индустрији у смислу повећања буџета Фонда за иновације и ефикасности процедура пријављивања и праћења, олакшавајући добијање кредита за ММСП која спроводе иновативне пројекте.

Стратегије за развој културе Републике Србије од 2020. до 2029. године

https://www.rsip.gov.rs/mapa1/17.%20Kultura/f_strategija_razvoja_kulture.pdf

Специфични циљ у овој стратегији дефинисан је као циљ који се односи на дигитализацију у култури.

Мера која има за циљ постизање овог специфичног циља односи се на умрежавање постојећих, нових и надограђених база података у јединственим информационим системима.

Стратегија наводи неке од активности за примену ове мере, које се односе на јачање капацитета институција у процесу дигитализације у циљу обезбеђивања савремене мрежне инфраструктуре, повезивања на широкопојасни интернет велике брзине и складиштење података. Такође се планира развој јединственог софтверског решења за документацију архивских истраживања, мапа и систем даљинског надзора архивских

налазишта. Мапирање културног наслеђа могло би се интегрисати у НИГП и омогућити пружање дигиталних услуга у туристичке сврхе.

Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.)

http://www.mod.gov.rs/multimedia/file/staticki_sadrzaj/dokumenta/strategije/2019/Strategy%20of%20National%20Security%20of%20the%20Republic%20of%20Serbia.pdf

Два релевантна питања, која су идентификована у овој стратегији, односе се на потребу за снажним системом управљања геопросторним информацијама, који би могао имати користи од НИГП-а, а повезана су са:

- очувањем унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана, као и
- очувањем постојања и заштита српског народа где год да живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета.

Такође, ова стратегија указује на динамику глобалног развоја информационих технологија, која условљава интензивирање активности у сајбер простору чија ће безбедност првенствено бити угрожена сајбер шпијунажом, нападима на критичну инфраструктуру, неовлашћеним упадима у тајне базе података, као и ширењем лажних вести и дезинформације путем друштвених мрежа. У том правцу неопходно је имати адекватан систем противмера и заштите у Републици Србији, као и развој опште безбедносне културе за све грађане.

Стратегија одбране Републике Србије (2019.)

http://www.mod.gov.rs/multimedia/file/staticki_sadrzaj/dokumenta/strategije/2019/Strategy%20of%20Defence%20of%20the%20Republic%20of%20Serbia.pdf

Стратегија наводи да се заштита безбедности Републике Србије и њених грађана постиже остваривањем неких од следећих циљева:

- Ефикасном заштитом и спасавањем становништва у миру, ванредним ситуацијама и рату ажурирањем процене угрожености од природних непогода и других непогода, као и израда планова заштите и спасавања у миру, ванредним ситуацијама и рату. На тај начин се побољшавају способности и капацитети ватрогасно-спасилачких јединица и јединица цивилне заштите;
- Унапређењем сајбер безбедности омогућава побољшање способности и капацитета за координацију задатака усмерених на постизање сајбер безбедности и заштиту од безбедносних ризика у информационим и комуникационим системима. На овај начин ће се развити јасна и кохерентна политика како би се повећала отпорност информационих и комуникационих система на инциденте и успоставила мрежа надлежних субјеката за борбу против сајбер акција и криминала, као и јачање сарадње између јавности и приватног сектори у области сајбер безбедности; и

- Обезбеђивањем сигурности објеката критичне инфраструктуре што значи интегрисани информациони систем за сигурносни надзор објеката критичне инфраструктуре, посебно са аспекта њихове заштите од пожара, експлозија и терористичких напада.

Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године

<https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/378569/akcioni-plan-investiciona-reforma0145-cyr.zip>

Овај документ предлаже регионалну економску и трговинску интеграцију, увођење регионалног инвестиционог простора и стварање програма дигиталне интеграције.

Циљ овог акционог плана је да афирмише и побољша регионалну инвестициону агенду, промовише развојне секторе привреде путем паметних специјализација, као и да створи регионални простор у коме ће се кретање роба, услуга, инвестиција и квалификованих радника одвијати без препреке.

Предности које ће стварање регионалног економског простора донети западном Балкану и Републици Србији односе се на: привлачење страних инвестиција, већи економски раст, отварање нових радних места и већу атрактивност региона.

Реформске мере које се односе на побољшање политика и процедура за оснивање привредних друштава и развој регионалне иницијативе за промоцију инвестиција укључују неке од активности које се односе на:

- развој и јачање регионалног портала за привредне регистре ради олакшавања оснивања привредних друштава на регионалном нивоу), или
- пружање релевантних информација у вези са оснивањем привредних друштава и процедурама оснивања привредних друштава, путем регионалне информативне платформе „Инвестирајте у земље југоисточне Европе“.

Обе активности подржава Европска банка за обнову и развој (*EBRD*).

Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018-2023. године

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/337378/mup-strategija100_cyr2.zip

Као значајни циљеви које треба постићи у овој стратегији су:

- Побољшање јавне безбедности у смислу спровођења мера повезаних са побољшањем постојећег нивоа информационе сигурности, што је окосница одрживости дигитализације пословних процеса. Фокус је такође на побољшању процедуре и критеријума за реаговање на инциденте у информационом систему, као и на нападе на информациону безбедност;
- Повећана спремност за реаговање у ванредним ситуацијама у циљу смањења последица изазваних ванредним ситуацијама, изазваним природним непогодама и људским активностима; и

- Развој институционалних капацитета и сарадња јавног и приватног сектора у области информационе безбедности.

НИГП би могао да олакша унапређење међуресорске, регионалне и међународне сарадње, као и сарадњу са медијима и комуникацију са грађанима у циљу безбедности информација и комуникационих система.

Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/327933/strategija_javno_zdravlje086_cyr.zip

Стратегија јавног здравља подржава промоцију здравља, превенцију болести и продужење квалитета живота становништва, што је од суштинског значаја за одрживи економски и социјални развој.

Ова стратегија наводи као неке од специфичних циљева:

- Превенција и контрола болести и водећи ризици по здравље становништва чији су оперативни циљеви:
 - успостављање софтверске платформе за електронско извештавање и регистрацију особа са обољењима, што доприноси побољшању регистара особа оболелих од болести;
 - побољшан надзор над водећим заразним болестима;
 - уведен електронски регистар имунизације; и
 - спремност и одговор на ванредне ситуације и здравствене опасности.
- Подршка развоју приступачне, квалитетне и ефикасне здравствене заштите постиже се:
 - развој система јавног информисања у заводима и заводима за јавно здравље; и
- Развој система јавног здравља заснован на доказима из истраживања са
 - побољшаним информационим системом, доношење одлука на основу докумената, и
 - успостављеним системом за прикупљање података, анализу и извештавање о здрављу и здравственим одредницама на свим нивоима према препорукама Светске здравствене организације и ЕУ.

Имајући у виду тренутну епидемиолошку ситуацију у вези са пандемијом ЦОВИД-19 2020. године, посебно је важно предвидети механизме за превенцију и контролу болести за које би функција НИГП-а требало да има пресудну улогу.

Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/282737/akcioni_plan_bezbednost_saobracaja_srbija2015-20_027_cyr.zip

Циљ који се жели постићи применом ове стратегије је смањење смртности и ризика од озбиљних повреда на нивоу најуспешнијих земаља Европске уније; стварање ефикасног система безбедности на путевима без жртава, са знатно смањеним бројем повреда и значајно смањеним трошковима саобраћајних несрећа.

Да би се постигло ефикасније управљање безбедношћу саобраћаја, планира се успостављање интегрисане, модерне и приступачне базе података. За потребе јединствене интегрисане базе података, све државне институције које производе податке од значаја за безбедност саобраћаја, између осталог, и Републички геодетски завод треба да доставе податке из своје надлежности.

Да би се постигли сигурнији путеви, једна од активности је идентификација црних тачака на јавним путевима и њихова санација. У том смислу, неопходно је веће коришћење података о саобраћајним незгодама и њихова боља анализа у циљу спречавања нових саобраћајних несрећа.

Стратегија посебно дефинише подручје повезано са радњама након саобраћајних незгода. Планирано је успостављање система аутоматског пријема хитних позива за:

- бољу координацију хитних служби;
- скраћивање времена одзива хитних служби; и
- унапређење квалитета рада припадника хитних служби, како би се адекватно збринуте и рехабилитовале повређене после саобраћајне несреће.

Међутим, стратегија има за циљ да управљање безбедношћу у саобраћају учини ефикаснијим успостављањем модерне и доступне базе података о карактеристикама безбедности у саобраћају и побољшањем квалитета прикупљања података о саобраћајним незгодама и последицама у чему би функционалност НИГП могла да помогне.

Стратегија развоја трговине (2016.)

https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/280622/strategija_razvoja_trgovine018_cyr.zip

Кључне мере у овој стратегији усмерене су на уклањање свих ограничења слободног кретања роба и услуга на тржишту, уз истовремено максимално подстицање слободе трговинског предузетништва у Републици Србији. Ова стратегија је усклађена са Стратегијом за подршку развоја малих и средњих предузећа, којој је приоритет развој електронске („е-трговина“, „м-трговина“) трговине и других савремених маркетиншких канала.

Неки од главних циљева стратегије су развој сектора МСП и развој информационе базе о трговини и трговинској мрежи.

За сектор МСП важан је развој е-портала за извознике, који утиче на освајање нових тржишта, чији је циљ стварање нових радних места и самозапошљавање у трговини. Такође, фокус је на развоју иновативних и алтернативних облика доступности малопродајних објеката: развој продаје на даљину („on line shopping“), кроз различите облике примене „e-commerce“, „e-grocery“, „home delivery“ и сличних формата који задовољавају одређене захтеве. Ове активности су се показале веома важним, посебно у ситуацији примене мера заштите (карантин - ограничено кретање људи) како би се спречило ширење пандемије.

Трговински информациони систем треба да се заснива на компонентама повезаним са прегледом токова роба по робама и територијама и аспектима просторног планирања трговинске мреже засноване на ГИС-у. Дакле, за развој ИТ базе за адекватно управљање трговинском политиком, употреба просторних података била би неопходна.

Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године

<https://mtt.gov.rs/en/download/3/TOURISM%20DEVELOPMENT%20STRATEGY%20OF%20RS%202016-2025.pdf>

Циљ ове стратегије је систематски приступ туризму, не само кроз економске показатеље већ и кроз друге ефекте које туризам има на укупни друштвени развој, локални и регионални развој, на развој културе и образовања, унапређење животне средине и развој комплементарних делатности (трговина, пољопривреда, грађевинарство итд.).

У циљу подизања капацитета и квалитета управљања туристичким простором и дестинацијама, планирано је формирање и развој јединственог туристичког информационог система и његове повезаности са осталим информационим системима у земљи и иностранству. То подразумева развој програма „е-Туриста“ у складу са европским концептом који се састоји од следећих активности: развој мобилне апликације од стране дестинацијског менаџмента; развој званичне интерактивне туристичке веб странице за дестинацију (за одмор и пословне госте); развој интерактивних дигиталних инфо тачака у дестинацији; развој система интерактивне интерпретације путем QR кодова (видео, звук, туристичке информације итд.) и укључивање свих кључних актера са дестинације у програм у смислу пружања тренутних и правовремених информација о њиховим капацитетима, понудама, програмима, догађајима итд. Дакле, циљ је потпуна дигитализација информација на одредишном нивоу.

Такође, у циљу подстицања развоја и употребе нових технологија и ИКТ апликација, планирано је успостављање Центра за промоцију ИКТ - развој софтверских решења и интернет апликација у области туризма; развој ИКТ платформе за стандардизовану промоцију дестинација и туристичких производа и услуга, као и развој националне платформе за резервације свих туристичких производа и услуга.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године

<https://www.mre.gov.rs/doc/efikasnost-izvori/23.06.02016%20ENERGY%20SECTOR%20DEVELOPMENT%20STRATEGY%20OF%20THE%20REPUBLIC%20OF%20SERBIA.pdf>

Стратешки приступ енергетици значи да се процеси у економији и држави, као и у животу грађана, одвијају са нижим економским трошковима и већим степеном социјалне и еколошке одрживости - вишим животним стандардом са смањеним загађењем и бољом заштитом природе.

Стратегије указују на потребу да се стекне пуни увид у енергетско стање земље, те у стање енергетских субјеката и потрошача енергије, унапређивањем система енергетске статистике за прикупљање, обраду и објављивање података.

Координацијом између министарства надлежног за енергетику, Републичког завода за статистику и енергетских субјеката и потрошача енергије у Републици Србији успоставиће се јединствени систем за прикупљање, обраду и верификацију података о производњи и потрошњи енергије (по енергетским под-подручјима) у складу са системским подацима и показатељима енергије *EUROSTAT/IEA*.

У том смислу, употреба геопросторних информација може бити неопходна за постизање стратешких приоритета за енергетску сигурност и енергетски развој српског енергетског тржишта.

Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године

<https://www.mfin.gov.rs/UserFiles/File/strategije/Program%20transformacije%20Poreske%20Uprave%20za%20period%202015-2020%20godine.pdf>

Главни циљ овог програма је повећање ефикасности пореске администрације, односно виши ниво наплате пореза и смањење трошкова у испуњавању пореских обавеза, што би довело до смањења сиве економије.

Програм трансформације пореске управе дефинисао је као неке од стратешких циљева који се односе на:

- Побољшање ефикасности и ефективности основних пословних процеса и повећање нивоа наплате пореза; и
- Подизање квалитета услуга и смањење трошкова испуњавања пореских обавеза. Обезбеђивање услова за електронску комуникацију са Пореском управом и размена правовремених и тачних информација са пореским обвезницима допринеће подизању нивоа добровољног плаћања пореза.

НИГП ће олакшати стратешку иницијативу за побољшање услуга пореским обвезницима. Пружање услуга пореским обвезницима довешће до побољшања усклађености, бољег управљања односима са пореским обвезницима, повећавања видљивости у заједници, смањења потребе да порески обвезници директно комуницирају са запосленима итд.

2.2 Међународне обавезе

У релевантне међународне обавезе, између осталог, спадају:⁶

„Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија)⁷

Ова резолуција је декларација о одрживом развоју и зеленој економији усвојена на Конференцији УН о одрживом развоју у Рију 19. јуна 2012. године. Декларација укључује широке циљеве одрживости у оквиру тема: искорењивање сиромаштва, безбедност хране и одржива пољопривреда, енергетика, одрживи саобраћај, одрживи градови, здравље и становништво и промоција пуне и продуктивне запослености. Ова резолуција је позвала на преговоре и усвајање међународно договорених циљева одрживог развоја до краја 2014. Такође је позвала на усвајање резолуције УН која јача и консолидује *UNEP* (Програм УН за животну средину) и на финансијском и на институционалном плану како би могла боље да шири информације о животној средини и обезбеди изградњу капацитета земаља.

Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама⁸

Основана у јулу 2011. године резолуцијом Економског и социјалног савета Уједињених нација (ЕКОСОЦ), *UN-GGIM* се ослања на националне капацитете и способности држава чланица. Заузима водећу улогу у постављању агенде за глобални развој геопросторних информација и промовише користи геопросторних информација за утицај на националне политике и кључне глобалне изазове. Економски и социјални савет (ЕКОСОЦ) је 2016. године усвојило нацрт резолуције (Е/2016/L.28) под називом „Јачање институционалних аранжмана о управљању геопросторним информацијама“. Резолуцијом се признаје да је *UN-GGIM* у добром положају да и даље доприноси раду Уједињених нација, посебно у контексту пружања помоћи државама чланицама у

⁶ Овај списак међународних обавеза се већим делом заснива на следећем документу, нарочито део 2 (страна 5): *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management. Integrated Geospatial Information Framework - A Strategic Guide to Develop and Strengthen National Geospatial Information Management. Part 2: Implementation Guide*. Преузето са:

<http://ggim.un.org/IGIF/part2.cshtml>

<http://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/8th-Session/documents/Part%202-IGIF-Implementation-Guide-Consultation-Draft%2014Jun2018.pdf>

⁷ *European Environment Agency*. (2020, 9. септембар). *The Future We Want –Declaration of the UN Conference on Sustainable Development, Rio (2012)*. Преузето са:

<https://www.eea.europa.eu/policy-documents/the-future-we-want-2013declaration>

⁸ *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management*. (2016, 27. јун). *UNSD Work Programme*. Преузето са:

<https://ggim.un.org/Programme-Review/>

спровођењу Агенде за одрживи развој до 2030. године, Оквиром из Сендаја за смањење ризика од катастрофа и Паришког споразума о климатским променама.

Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године⁹

Ова агенда (2015.) је акциони план за људе, планету и просперитет. Она такође настоји да ојача универзални мир у већој слободи. Агенда се односи на 17 циљева одрживог развоја и 169 циљева који показују обим и амбиције универзалне агенде. Они настоје да се надовежу на Миленијумске развојне циљеве и доврше оно што ти циљеви нису постигли. Они теже остваривању људских права свих људи и постизању родне равноправности и оснаживању свих жена. Они су интегрисани и недељиви и уравнотежују три димензије одрживог развоја: економску, социјалну и еколошку.

Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа 2015-2030.¹⁰

Овај оквир је глобални споразум о смањењу и спречавању ризика од катастрофа широм света. У њему су наведени седам јасних циљева и четири приоритета за деловање на спречавању нових и смањењу постојећих ризика од катастрофе: (i) Разумевање ризика од катастрофе; (ii) Јачање управљања ризиком од катастрофе ради бољег управљања ризиком од катастрофе; (iii) улагање у смањење катастрофа ради отпорности и; (iv) побољшање приправности за катастрофе за ефикасан одговор и да се „боље изгради“ у опоравку, рехабилитацији и реконструкцији. Оквир има за циљ постизање значајног смањења ризика од катастрофа и губитака у животима, средствима за живот и здрављу, као и економским, физичким, социјалним, културним и еколошким добром људи, предузећа, заједница и држава током више од 15 година почев од 2015. године.

Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама (Париски споразум)¹¹

Овај споразум у оквиру Оквирне конвенције Уједињених нација о климатским променама (*UNFCCC*) бави се ублажавањем, прилагођавањем и финансирањем емисија гасова са ефектом стаклене баште и потписан је 2016. Према овом споразуму, свака држава мора да одреди, планира и редовно извештава о доприносу који предузима за ублажавање глобалног загревања. Ниједан механизам не приморава земљу да постави

⁹ *Sustainable Development Goals - the United Nations*. (2015, 11. август). *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. Преузето са:

<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹⁰ *United Nations Office for Disaster Risk Reduction* (2015, 18. мај). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030*. Преузето са:

<https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>

¹¹ *United Nations Framework Convention on Climate Change*. (2018, 18. децембар). *The Paris Agreement*. Преузето са: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>

одређени циљ емисија до одређеног датума, али сваки циљ треба да пређе претходно постављене циљеве.

Електронска иницијатива за југоисточну Европу (*e-SEE*)¹²

Ова иницијатива има за циљ бољу интеграцију земаља југоисточне у глобалну економију засновану на знању помоћу регионалне подршке развоју информационог друштва. *e-SEE* иницијатива пружа уравнотежен оквир политике и сарадње и пружа један од најбољих примера регионалне сарадње у пракси Савета за регионалну сарадњу. Акције које предузима *e-SEE* иницијатива комплементарне су напорима да се земље југоисточне Европе приближе акционим плановима ЕУ за развој информационог друштва израженим у актуелној Дигиталној агенди за Европу.

Blockchain¹³

Према „Стратегији Европске комисије о *blockchain*-у укратко“ Европске комисије, најзначајнији елементи стратегије о *blockchain*-у Европске комисије укључују:

- Развијање заједничких визија и иницијатива кроз европско *blockchain* партнерство, упрежујући националне напоре у области *blockchain*-а у паневропски приступ;
- Изградња *blockchain* паневропских владиних услуга - Европско *blockchain* партнерство обавезује европски јавни сектор да игра неизоставну улогу у *blockchain*-у градећи сопствену инфраструктуру *blockchain* окоснице за прекограничну сарадњу - Европска инфраструктура за *blockchain* услуге (*EBSI*);
- Промовисање правне сигурности - Европска комисија предлаже свеобухватан правни оквир за иновације у областима дигиталне имовине и паметних уговора;
- Повећавање финансирања за *blockchain* иновације - ЕУ обезбеђује средства за истраживање *blockchain* и иновације, у облику грантова и подржавањем улагања у новооснована предузећа;

¹² *Electronic South Eastern Europe (e-SEE)*. (2006, 1. март). Преузето са:

<http://www.eseeinitiative.org/>

Regional Cooperation Council. (2011, март). *Survey of Regional Initiatives and Task Forces in South East Europe – Summary Findings*. Преузето са:

https://www.rcc.int/download/docs/Survey%20of%20RIs%20-%20Summary%20Findings_310311.pdf/0402735841d909e37462d68049edfb6a

¹³ *European Commission*. (2020, 23. септембар). *The EC Blockchain Policy in a Nutshell*. Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies#:~:text=The%20EC's%20blockchain%20strategy%20include%3A&text=Supporting%20interoperability%20and%20standards%3A%20The,with%20all%20relevant%20bodies%20globally.>

- Подржавање интероперабилности и стандарда - ЕК снажно верује у важност стандарда у промоцији *blockchain* технологије и настоји да ступи у контакт са свим релевантним телима на глобалном нивоу;
- Подржавање развоја *blockchain* вештина - ЕК подржава иницијативе усмерене на образовање у области *blockchain*-а како би се осигурало да су на располагању потребне вештине високог нивоа; и
- Интеракција са заједницом - ЕК комуницира са приватним сектором, академском заједницом и *blockchain* заједницом, пре свега, путем тела попут *Blockchain* опсерваторије и форума Европске уније и Међународне асоцијације поузданих *blockchain* апликација (INATBA).

Развој паневропских геопросторних скупова података¹⁴

Циљеви развоја паневропских геопросторних скупова података су: пружање консолидованог и доследног прегледа потреба Европске комисије, постављање међусекторских и специфичних захтева Европске комисије за геопросторним информацијама широм ЕУ из држава чланица, подршка одрживом развоју и другим политикама ЕУ и тражење подршке од држава чланица за добијање додатних и квалитетнијих података. Идентификовани су приоритетни скупови геопросторних података за потребе Европске комисије који су: зграде (*BU*), катастарске парцеле (*CP*), адресе (*AD*), административне јединице (*AU*), статистичке јединице (*SU*), транспортне мреже (*TN*), систем управљања земљиштем (*LPIS*) и комуналне и државне службе (*US*).

Да би подржао активности *Eurostat*-а на развоју паневропских геопросторних података, *Eurostat* је затражио приступ одређеним националним геопросторним подацима за употребу од Европске комисије. Државе чланице могу да допринесу подршци активностима *Eurostat*-а и путем: унапређења квалитета преко захтева *INSPIRE* (обим, тематско покривање, временска кохерентност), обезбеђивања повољних услова за приступ и употребу (отворени подаци, разумне накнаде и права на поновну дистрибуцију), повећањем реактивности (повећање брзина којом се могу испунити нови захтеви за подацима из ЕУ услуга), побољшањем усклађености (разлике у примени и интерпретацији *INSPIRE*-а отежавају завршетак пан-ЕУ производа без даљег усклађивања) и обезбеђивањем доступности услуга преузимања у стању какве јесу.

INSPIRE директива 2007/2/EЗ¹⁵

¹⁴ EuroGraphics. (2018, мај). *EuroGeographics Data Policy*. Преузето са:

https://eurogeographics.org/wp-content/uploads/2018/05/20100128_EuroGeographics-Data-Policy_V1.1.pdf

¹⁵ European Commission. (2018, 15. новембар). *INSPIRE - Infrastructure for Spatial Information in Europe. Proposed action for MIWP 2016-2020: Core Spatial Data*. Преузето са:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/wikis/download/attachments/298660106/%5BDOC9%5D_MIWP%202019.3%20Core%20Spatial%20Data.pdf?version=1&modificationDate=1542890083644&api=v2

INSPIRE директиву одобрили су Европски савет и Парламент 2007. Циљ јој је да донесе корист европским органима власти (и другима) давањем на увид географских података који су релевантни, усклађени и високог квалитета и који подржавају политике и активности које утичу на животну средину. Директива ЕУ *INSPIRE (Infrastructure for SPatial InfoRmation in Europe)* захтева од држава чланица ЕУ да деле 34 различите теме просторних података кроз мрежу „услуга“. *INSPIRE* такође захтева усвајање „Правила за спровођење“ која одређују како ће систем функционисати. Европски економски простор је непрекидно укључен у *INSPIRE* од његове припремне фазе.

Сорперникус (програм Европске уније за посматрање Земље)¹⁶

Програм ЕУ за посматрања Земље ЕУ координира и води Европска комисија у партнерству са Европском свемирском агенцијом (ЕСА), државама чланицама ЕУ и агенцијама ЕУ. Циљ му је постизање глобалног, континуираног, аутономног, висококвалитетног, широког опсега осматрачког капацитета Земље, а између осталог пружа тачне, правовремене и лако доступне информације које помажу у побољшању управљања животном средином, разумевању и ублажавању последица климатских промена и осигуравању цивилне сигурности.

Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.)¹⁷

Акциони план препознаје прилику и предлаже амбициозну визију којом би јавне управе и јавне институције у Европској унији биле отворене, ефикасне и инклузивне, пружајући свим грађанима и привредним друштвима у ЕУ дигиталне јавне услуге од краја до краја без граница, персонализоване, корисничке и једноставне за употребу. Акциони план предлаже да се иновативни приступи користе за планирање и пружање бољих услуга у складу са потребама и захтевима грађана и привредних друштава. На крају, он предвиђа да јавне управе користе могућности које нуди ново дигитално окружење како би олакшале своју интеракцију са заинтересованим странама и међусобно.

Талинска декларација¹⁸

Талинска декларација, потписана 6. октобра 2017. године, потврђује посвећеност визији изложеној у Акционом плану ЕУ за е-Управу 2016-2020 и у Европском оквиру за интероперабилност (*EIF*). У периоду 2018-2022. предузеће се кораци ка декларисаним принципима у јавним управама ЕУ, и то: „дигитално подразумевано, инклузивност и доступност“, „само једном“, „поузданост и сигурност“, „отвореност и транспарентност“

¹⁶ Copernicus. (2018, 27. новембар). *About Copernicus*. Преузето са:

<https://www.copernicus.eu/en/about-copernicus>

¹⁷ European Commission. (2019, 20. август). *European eGovernment Action Plan 2016-2020*. Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>

¹⁸ European Commission. (2017, October 6). *Ministerial Declaration on eGovernment - the Tallinn Declaration*. Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>

и „подразумевана интероперабилност“, као и национални оквири интероперабилности засновани на *EIF*-у. У Талинској декларацији кључни су „принципи оријентације на кориснике за дизајн и пружање дигиталних јавних услуга“. Када комуницирају са јавном управом и користе дигиталне јавне услуге, грађани и привредна друштва треба да имају: дигиталну интеракцију, приступачност, сигурност, доступност и употребљивост, смањење административног оптерећења, дигиталну испоруку јавних услуга, ангажовање грађана, подстицаје за употребу дигиталних услуга, заштиту личних података и приватности, правних средстава и механизма за жалбе.

Иницијатива *EU4Digital*¹⁹

Хармонизација дигиталних тржишта један је од кључних резултата ЕУ за пружање опипљивих резултата грађанима у Источном партнерству. Подршка ЕУ у овој области усмерава се кроз иницијативу *EU4Digital* која окупља приоритетне акције и програме на терену. *EU4Digital* има за циљ да прошири јединствено дигитално тржиште Европске уније на источне партнерске државе, развијајући потенцијал дигиталне економије и друштва, како би донео економски раст, генерисао више радних места, побољшао живот људи и помогао привредних друштава. Кроз иницијативу, ЕУ подржава смањење тарифа за роминг, развој брзе широкопојасне мреже за подстицање економија и проширење е-услуга, координирану кибернетичку сигурност и усклађивање дигиталних оквира у читавом друштву, у областима од логистике до здравства, побољшане вештине и стварање радних места у дигиталној индустрији. Од кључне важности за иницијативу *EU4Digital* је трогодишњи *EU4Digital Facility* (2019-2022) који финансира ЕУ, а који промовише кључна подручја дигиталне економије и друштва, у складу са ЕУ нормама и праксом, и преноси подршку ЕУ кроз дигиталну агенду у регион.

Изградња економије на основу података (2017.)²⁰

Саопштење „Изградња економије на основу података“ (COM (2017) 9) разматра доказане или потенцијалне блокаде слободног кретања података и представља опције за уклањање неоправданих и/или несразмерних ограничења локације података у ЕУ. Такође разматра препреке око приступа и преноса не-личних података генерисаних машином и одговорности, као и питања која се односе на преносивост не-личних података, интероперабилност и стандарде. Посебно се позива на подстицање развоја техничких решења за поуздану идентификацију и размену података.

Европска стратегија за податке²¹

¹⁹ *EU4Digital. The EU4Digital Initiative*. Преузето са:

<https://eufordigital.eu/discover-eu/the-eu4digital-initiative/>

²⁰ *European Commission*. (2017, 10. јануар). *Communication on Building a European Data Economy*. Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-building-european-data-economy>

²¹ *European Commission*. (2017, 10. јануар). *Communication on Building a European Data Economy*. Преузето са:

Као део приоритета нове Европске комисије „Европа подобна за дигитално доба“,²² напредна иницијатива под називом „Европска стратегија за податке“ игра истакнуту улогу. Стратегија предвиђа успостављање паневропског јединственог тржишта података које би осигурало европску глобалну конкурентност и суверенитет података. Предвиђени заједнички простори података обезбедиће да више података постане доступно за употребу у економији и друштву, док ће привредна друштва и појединци који генеришу податке бити под надзором.

***Living-in.eu* (Придружи се, Појачај, одржи)²³**

Ова иницијатива (2019.) отвара пут јединственом европском начину дигиталне трансформације у градовима и заједницама. Са њом повезана декларација има за циљ удруживање снага на јачању одрживе дигиталне трансформације на локалном нивоу. У том контексту, дигитална решења су широко постављена и укључују приступе паметној урбаној покретљивости, енергетској ефикасности, одрживом становању, дигиталним јавним услугама и грађанском управљању. Опште прихватање и проширивање ових решења пресудно је за помоћ градовима и заједницама да испуне своје климатске циљеве и смање отиске животне средине, истовремено подстичући учешће грађана и доносећи просперитет свим врстама пословања, укључујући МСП и новооснована предузећа.

***ISA² Action*²⁴**

Програм *ISA²* (2016–2020) подржава развој дигиталних решења која омогућавају јавним управама, предузећима и грађанима у Европи да имају користи од интероперабилних прекограничних и међусекторских јавних услуга. *ISA²* је програм који је уследио после *ISA*, а који се изводио од 2010. до 2015. године. Нови програм ће: осигурати да су активности интероперабилности добро координиране на нивоу ЕУ; развијати и примењивати решења за јавне управе на основу потреба предузећа и грађана; и успостави неопходне инструменте за јачање интероперабилности на нивоу ЕУ и на националном нивоу.

Европска локацијска решења интероперабилности за електронску управу (*ELISE*)²⁵

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/building-european-data-economy>

²² European Commission. (2020, 19. фебруар). *Factsheets: A Europe fit for the Digital Age*. Преузето са:

https://ec.europa.eu/info/publications/factsheets-europe-fit-digital-age_en

²³ *Living-in.eu*. (2020, 21. септембар). *Living-in.EU - The European way of digital transformation in cities and communities*. Преузето са:

<https://www.living-in.eu/>

²⁴ European Commission. (2016, 20. јул). *About ISA²*. Преузето са:

https://ec.europa.eu/isa2/isa2_en

²⁵ *Joinup*. (2020, 25. септембар). *About ELISE - European Location Interoperability Solutions for e-Government*. Преузето са:

Акција *ELISE* је пакет правних/политичких, организационих, семантичких и техничких решења интероперабилности за омогућавање ефикасне и ефективне електронске прекограничне или међусекторске интеракције између европских јавних управа и њихове интеракције са грађанима и предузећима, у домену информација о локацији и услуга, подржавајући јединствено дигитално тржиште (*DSM*), бољу регулативу (*BR*) и циљеве модернизације јавног сектора (*PSM*). Усклађен је са предложеним фокусом *ISA*² на европске јавне управе, предузећа и грађане, и потребом да се осигура да се интероперабилна решења најбоље праксе примене широм Европске уније. *ELISE* наставља и надограђује рад акција Локацијског оквира Европске уније (*EULF3*) и *INSPIRE* референтне платформе за поновну употребу (*ARE3NA4*) у *ISA* програму, које су делимично решиле изазове и могућности у вези са локацијском интероперабилношћу, у погледу оквира, апликативних пилота и алати за поновну употребу.

Европски зелени договор²⁶

Ово саопштење утврђује Европски зелени договор за Европску унију (ЕУ) и њене грађане. Оно обнавља посвећеност Комисије решавању изазова везаних за климу и животну средину, што је задатак који дефинише ова генерацију. То је нова стратегија раста која за циљ има да трансформише ЕУ у поштено и просперитетно друштво, са модерном, ресурсно ефикасном и конкурентном економијом у којој нема нето емисије гасова са ефектом стаклене баште до 2050. године и где је економски раст одвојен од употребе ресурса. Такође има за циљ заштиту, очување и унапређење природног капитала ЕУ и заштиту здравља и добробити грађана од ризика и утицаја повезаних са животном средином. Истовремено, овај прелаз мора бити праведан и укључив. Он мора људе ставити на прво место и обратити пажњу на регионе, индустрије и раднике који ће се суочити са највећим изазовима. С обзиром на то да ће донети значајне промене, активно учешће јавности и поверење у транзицију су најважнији како би политике функционисале и биле прихваћене. Потребан је нови пакт који ће окупити грађане у свој њиховој разноликости, при чему ће националне, регионалне, локалне власти, цивилно друштво и индустрија блиско сарађивати са институцијама и консултативним телима ЕУ.

Директива *PSI* / Директива о отвореним подацима²⁷

Директива о отвореним подацима и поновној употреби информација из јавног сектора пружа заједнички правни оквир за европско тржиште државних података (информације из јавног сектора). Заснива се на два кључна стуба унутрашњег тржишта:

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/elise-european-location-interopability-solutions-e-government/about>

²⁶ European Commission. (2019, 19. децембар). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - The European Green Deal*. Преузето са:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

²⁷ European Commission. (2020, 8. март). *European Legislation on Open Data and the Re-use of Public Sector Information*. Преузето са: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-legislation-reuse-public-sector-information>

транспарентности и лојалној конкуренцији. Директива о отвореним подацима и поновној употреби информација из јавног сектора, позната и као „Директива о отвореним подацима“ (Директива (ЕУ) 2019/1024) ступила је на снагу 16. јула 2019. Она замењује Директиву о информацијама о јавном сектору, такође позната као „PSI директива“ (Директива 2003/98 /ЕЗ) из 2003. године, накнадно измењена Директивом 2013/37/ЕУ (више о процесу ове ревизије).

Директива уводи концепт скупова података велике вредности, и дефинише их као документе чија је поновна употреба повезана са важним користима за друштво и економију. Они подлежу одвојеном скупу правила која осигуравају њихову бесплатну доступност, у машински читљивим форматима, обезбеђеним путем интерфејса за програмирање апликација (*API*) и, према потреби, скупног преузимања. Тематски опсег скупова података велике вредности дат је у анексу директиве. Тематске категорије скупова података велике вредности, како се наводи у члану 13. (1) директиве, су: геопросторни; посматрање Земље и животна средина; метеоролошки; статистика; предузећа омпаније и власништво над предузећима; и мобилност.

ПОГЛАВЉЕ 3

ДЕО 2: ПОКРЕТАЧИ ПОЛИТИКА ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ

Покретачи политика су „покретачи за промене“ и усклађени су са националним политичким контекстом дана. Они се разликују од земље до земље на основу националних приоритета и циљева, стратешког усклађивања владе и очекивања заједнице. Они нису исцрпни и временом ће се мењати, стога нису статични и пружају се као почетни скуп националних стратешких циљева. Владе морају делимично да ускладе своје политике са националном развојном агендом или националним стратешким приоритетима. Међутим, постоје неки додатни међународни стратешки приоритети као што су процес приступања ЕУ, циљеви одрживог развоја или климатске промене. Они се затим спуштају на националне покретаче развоја и стратешке приоритете који могу такође укључивати националне програме трансформације/реформе, иновације, управљање ризиком од катастрофа, па чак и очекивања заједнице и друштва од владе.

На основу анализе Поглавља 1, идентификовани су следећи кључни покретачи политике за инвестиције:

- **Национална агенда развоја**
- **Национални стратешки приоритети**
- **Национални програм трансформације/реформи**
- **Трговина/економија**
- **Процес приступања Европској унији (ЕУ)**
- **Смањење ризика од катастрофа**
- **Животна средина / Климатске промене**
- **Иновације**
- **Очекивања заједнице**

Ова класификација је снажно усклађена са стратешким покретачима идентификованим у *IGGIF (UN-GGIM, 2020)*. Табела 1 представља класификацију кључних референтних докумената из Дела 1 на кључне покретаче политика за инвестиције.

Табела 1: Класификација докумената националних стратегија и политика у покретаче политика

Кључни покретачи политика за инвестиције	Националне стратегије и политике
Национална агенда развоја	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године ▪ Програм Владе Републике Србије (2017.)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.)
<p>Национални стратешки приоритети</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020. ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење ▪ Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Стратегија за просторни развој Републике Србије за период 2010-2020. године ▪ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године ▪ План рада Владе за 2020. годину ▪ Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020) ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) ▪ Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године ▪ Студија о изводљивости употребе блокчејн-а у раду јавне управе у Републици Србији (2020.) ▪ Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020-2025. године ▪ Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године ▪ Стратегије за развој културе Републике Србије од 2020. до 2029. године ▪ Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.) ▪ Стратегија одбране Републике Србије (2019.) ▪ Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године ▪ Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018-2023. године ▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године ▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија развоја трговине (2016.) ▪ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године
<p>Национални програм трансформације/реформи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године ▪ Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020. ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење ▪ Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних

	<p>података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године
<p>Трговина/Економија</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године ▪ Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године ▪ Студија о изводљивости употребе блокчејн-а у раду јавне управе у Републици Србији (2020.) ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године ▪ Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године ▪ Стратегија развоја трговине (2016.) ▪ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године
<p>Процес приступања Европској унији (ЕУ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних

	<p>података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.) ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године ▪ Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.) ▪ Стратегија одбране Републике Србије (2019.) ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године
<p>Смањење ризика од катастрофа</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020) ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.) ▪ Стратегија одбране Републике Србије (2019.) ▪ Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018-2023. године ▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године ▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године
<p>Животна средина / Климатске промене</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године ▪ Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.) ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године ▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године
<p>Иновације</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године ▪ Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године ▪ Студија о изводљивости употребе блокчејн-а у раду јавне управе у Републици Србији (2020.) ▪ Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020-2025. године ▪ Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године
<p>Очекивања заједнице</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020. ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Стратегија за просторни развој Републике Србије за период 2010-2020. године ▪ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године ▪ Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020) ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) ▪ Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године ▪ Стратегије за развој културе Републике Србије од 2020. до 2029. године ▪ Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018-2023. године ▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија развоја трговине (2016.) ▪ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године
--	--

Табела 2: Класификација докумената о међународним обавезама у покретаче политика

Кључни покретачи политика за инвестиције	Релевантни међународни документи
Агенда развоја	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године
Стратешки приоритети	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године
Национални програм трансформације/реформи	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.) ▪ Талинска декларација ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ <i>ISA² Action</i>
Трговина/Економија	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.) ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Изградња економије на основу података (2017.)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Европска Стратегија за податке ▪ Европски зелени договор ▪ Директива <i>PSI</i> / Директива о отвореним подацима
Процес приступања Европској унији (ЕУ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Електронска иницијатива за југоисточну Европу (<i>e-SEE</i>) ▪ Развој пан-европских геопростора сетова података ▪ <i>INSPIRE</i> директива 2007/2/EЗ ▪ <i>Copernicus</i> (програм Европске уније за посматрање Земље) ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Европска локацијска решења интероперабилности за електронску управу (<i>ELISE</i>) ▪ Европски зелени договор
Смањење ризика од катастрофа	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа 2015-2030.
Животна средина / Климатске промене	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама (Париски споразум) ▪ <i>INSPIRE</i> директива 2007/2/EЗ ▪ <i>Copernicus</i> (програм Европске уније за посматрање Земље) ▪ Европски зелени договор
Иновације	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Електронска иницијатива за југоисточну Европу (<i>e-SEE</i>) ▪ <i>BlockChain</i> ▪ Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.) ▪ Талинска декларација

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Изградња економије на основу података (2017) ▪ Европска Стратегија за податке ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ Европска локацијска решења интероперабилности за електронску управу (<i>ELISE</i>) ▪ Европски зелени договор ▪ Директива <i>PSI</i> / Директива о отвореним подацима
Очекивања заједнице (друштва)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ <i>Copernicus</i> (програм Европске уније за посматрање Земље) ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ <i>ISA² Action</i>

Даље, на основу анализе кључних стратешких и референтних докумената (националне стратегије и политике из Дела 1) и њихове класификације под идентификованим кључним покретачима политика (Део 2, видети табелу 1 и табелу 2), идентификоване су тематске области јавних политика (видети табелу 3). Кључни документи Програм Владе Републике Србије (2017.) и План рада Владе за 2020. годину покривају више кључних тематских области јавних политика.

Табела 3: Тематске области јавних политика и повезани документи о националним стратегијама и јавним политикама.

Тематске области јавних политика	Сажети приказ / Кључне тачке примарних стратешких и референтних докумената ка тематским областима јавних политика	
	Документи националних стратегија и јавних политика	Међународне обавезе
Економски и финансијски послови	<p>Снажан економски развој и стицање више јавних прихода.</p> <p>Снажна међуресурска сарадња и економски дијалог (са ЕЗ) о економској реформи.</p> <p>Регионална инвестициона агенда за регионалну и трговинску интеграцију укључује регионални портал за пословни регистар и</p>	

	<p>регионалну информативну платформу „Инвестирајте у земље југоисточне Европе“.</p> <p>Стратешка национална геопросторна платформа за широку примену геопросторних података за директну подршку планираним активностима везаним за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Паметно одлагање природних ресурса и геолошка истраживања заснована на употреби геолошких информационих система за одрживију експлоатацију; • Подстицајни програм за дигиталну трансформацију у индустрији подржан снажном разменом информација између индустријских компанија, ИТ кластера и новооснованих предузећа; • Сектор за мала и средња предузећа за развој пословне инфраструктуре повезан са тренутним пројектним активностима пројекта „Унапређење пословне климе у Србији“. Промоција иновативног облика управљања трговином заснованог на ИТ и боље испуњавање захтева потрошача (е-трговина, м-трговина, онлајн куповина, е-намирнице); и • Електронска комуникација са пореском управом директно побољшава квалитет услуга пореске управе и смањује њене трошкове, што резултира високим нивоом наплате пореза и добровољним плаћањем пореза. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године ▪ Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - <i>Doing Business</i> за период 2010-2020. године ▪ Стратегија индустријске политике Републике Србије за период од 2021. до 2030. године ▪ Акциони план за спровођење регионалне инвестиционе реформе за период од 2019. до 2020. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „Будућност коју желимо“ Уједињених нација (Резолуција из Рија) ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Развој пан-европских геопростора сетова података ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Изградња економије на основу података (2017) ▪ Европска Стратегија за податке ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија развоја трговине (2016.) ▪ Програм за трансформацију Пореске управе за период 2015. до 2020. године ▪ Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Европски зелени договор ▪ Директива PSI / Директива о отвореним подацима
<p>Реформа јавне управе и електронска управа</p>	<p>Већи учинак јавних власти.</p> <p>Стварање јавне вредности у смислу ефикасности и бољег пружања услуга.</p> <p>Е-Управа подразумева да власт користи ИКТ и интероперабилност кључних државних регистара, као што су адресни регистар, централни регистар становништва, регистар предузећа и катастра непокретности, који омогућавају висок ниво квалитета услуга грађанима и предузећима који доприносе економској стабилности и бољем животном стандарду.</p> <p>Релевантни приоритети за развој информационог друштва усмерени су на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Електронске комуникације (комуникациона инфраструктура јавног сектора); • Е-Управа, е-правосуђе, е-здравство (примена ИКТ у овим областима); • Е-образовање (ИКТ у образовању, дигитални садржај); • Е-трговина (развој е-пословања); • ИКТ пословни сектор (заштита интелектуалне својине софтвера и дигиталних садржаја); и • Безбедност информација (заштита критичне инфраструктуре). <p>Национална платформа за вештачку интелигенцију убрзава дигиталну трансформацију у јавном сектору. Примена решења за вештачку интелигенцију користи се за процес чишћења података за побољшање квалитета података у регистрима јавне управе и кључном државном регистру.</p> <p>ИКТ окружење је неопходно за развој јединственог дигиталног тржишта изграђеног на рачунарству у облаку, интернету ствари, раду са великим количинама отворених података, мобилним системима пете генерације и сајбер безбедности.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020. ▪ Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење ▪ Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији ▪ Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године ▪ Студија о изводљивости употребе блокчејна у раду јавне управе у Републици Србији (2020.) ▪ Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020-2025. године ▪ Стратегија развоја мрежа нове генерације до 2023. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Електронска иницијатива за југоисточну Европу (<i>e-SEE</i>) ▪ <i>BlockChain</i> ▪ Акциони план Европске заједнице за електронску управу (2016-2020.) ▪ Талинска декларација ▪ Иницијатива <i>EU4Digital</i> ▪ Изградња економије на основу података (2017.) ▪ Европска Стратегија за податке ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ <i>ISA² Action</i> ▪ Европска локацијска решења интероперабилности за електронску управу (<i>ELISE</i>)
<p>Просторни развој</p>	<p>Побољшање информационог система за просторни развој одређене просторне јединице или територије који обезбеђује ефикасно прикупљање, ажурирање, руковање и анализу података о животној средини, социјалном и економском контексту и у односу на територијалне ресурсе.</p> <p>Коришћење дигиталних услуга као важног алата за управљање за урбани развој и усмеравање политике урбаног развоја према Новој урбаној агенди ЕУ која препоручује употребу партиципативних и кориснички оријентисаних дигиталних платформи и алата.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија за просторни развој Републике Србије за период 2010-2020. године ▪ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи)
<p>Сигурност</p>	<p>Успостављање регистра ризика у облику електронске интерактивне карте за све катастрофе, која ће садржати податке релевантне за јавни интерес.</p> <p>Побољшање сајбер безбедности за координацију задатака усмерених на постизање сајбер безбедности и заштите од безбедносних ризика у информационом и комуникационом систему.</p> <p>Израда планова заштите и спашавања у миру, ванредним ситуацијама и рату побољшаће јединице за спасавање и цивилну заштиту.</p> <p>Интегрисани информациони систем за сигурносни надзор критичне инфраструктуре.</p> <p>Јединствена интегрисана база података за безбедност саобраћаја и систем аутоматског пријема позива за брже реаговање након саобраћајних незгода (боља координација хитних служби).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национални програм и акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020.) ▪ Стратегија националне безбедности Републике Србије (2019.) ▪ Развојна стратегија Министарства унутрашњих послова за период 2018. до 2023. године <ul style="list-style-type: none"> ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Оквир из Сендаја за смањење ризика од катастрофа 2015-2030. ▪ <i>Copernicus</i> (програм Европске уније за посматрање Земље)
<p>Пољопривреда</p>	<p>Пољопривредна производања заснована на знању, савременим технологијама и стандардима.</p> <p>Успостављање ефикасног система идентификације земљишних парцела (<i>LPIS</i>) предуслов је за ефикасно управљање државним пољопривредним земљиштем.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија пољопривредног и руралног развоја Републике Србије за период од 2014-2024. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године
Животна средина	<p>Развој информационог система за животну средину за који се према <i>INSPIRE</i> директиви сматра да одговара функционална национална инфраструктура геопросторних података (НИГП). Специфичан план имплементације за <i>INSPIRE</i> директиву скоро је готов и садржи програм за имплементацију <i>INSPIRE</i> и процену укупних финансијских трошкова.</p> <p>Успостављање националне еколошке мреже и идентификација подручја за европску еколошку мрежу НАТУРА 2000 и друге еколошке мреже.</p> <p>Фокус на одрживу употребу и заштиту природних ресурса са фокусом на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • информационом систему о води као просторној бази података, и • увођењу нових информационих технологија у газдовање шумама. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине – Архуска Конвенција (2011.) ▪ Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију (2010.) ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Иницијатива Уједињених нација о глобалном управљању геопросторним информацијама ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године ▪ Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама (Париски споразум) ▪ <i>INSPIRE</i> директива 2007/2/EЗ ▪ <i>Copernicus</i> ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи) ▪ Европски зелени договор
Саобраћај и енергетика	<p>Савремена, приступачна и јединствена интегрисана база података за безбедност саобраћаја за ефикасно управљање безбедношћу у саобраћају без жртава.</p>	

	<p>Систем аутоматског пријема хитних позива за брже реаговање након саобраћајних незгода (боља координација, краће време одзива и бољи квалитет хитних служби).</p> <p>Јединствени систем за прикупљање, обраду и верификацију података о производњи и потрошњи енергије (по енергетским подподручјима) у складу са подацима и показатељима енергије <i>EUROSTAT/IEA</i>.</p> <p>Изградња малих хидроелектрана обрадом података из Катастра малих хидроелектрана.</p> <p>Развој геолошког информационог система као основе за геолошко планирање, доношење одлука и планирање геолошких истражних радова, глобалне геокомуникације и комерцијализацију геолошких информација.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (2012.) ▪ Акциони план за спровођење Стратегије о безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године ▪ Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030. године ▪ Стратегија управљања минералним ресурсима Републике Србије до 2030. године <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Living-in.eu</i> (Придружи се, појачај, одржи)
<p>Здравство</p>	<p>Концепт е-здравства за већу употребу примене ИКТ у здравству за развој јавног здравственог информационог система.</p> <p>Развој софтверске платформе за електронско извештавање и регистрацију особа које пате од болести од великог значаја за јавно здравље.</p> <p>Побољшање регистара особа које пате од болести и електронски регистар имунизације за боље механизме превенције и контроле болести.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија јавног здравља у Републици Србији за период 2018-2026. године 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Трансформишући наш свет: Агенда за одрживи развој до 2030. године
<p>Туризам и култура</p>	<p>Дигитализација у култури - софтверско решење за архивска истраживања, мапе и систем даљинског праћења археолошких налазишта. Мапирање културног наслеђа за пружање дигиталних услуга у туристичке сврхе.</p> <p>Оснивање Центра за промоцију ИКТ - развој софтверских решења у области туризма; развој ИКТ платформе за стандардизовану промоцију дестинација и туристичких производа и услуга и националне платформе за резервације свих туристичких производа и услуга.</p> <p>Развој „е-Туристе“ као јединствене туристичке платформе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мобилна апликација за управљање дестинацијама; • интерактивна туристичка веб локација за одређену дестинацију; • интерактивне дигиталне инфо тачке; и • Интерактивна интерпретација путем <i>QR</i> кодова. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ - N/A
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стратегија за развој културе Републике Србије од 2020. до 2029. године ▪ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године 	

ПОГЛАВЉЕ 4

ДЕО 3: КЉУЧНИ ЕКОНОМСКИ СЕКТОРИ ЗА КЉУЧНЕ ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ ПОЛИТИКА

Прегледани су следећи документи националних стратегија и јавних политика који припадају тематској области јавних политика која се односи на економска и финансијска питања и реформу јавне управе и е-Управу:

- Програм економских реформи Републике Србије за период од 2020. до 2022. године;
- Стратегија реформе јавне управе у Републици Србији и Акциони план за спровођење Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2018-2020;
- План рада Владе за 2020. годину;
- Програм Владе Републике Србије (2017.);
- Програм развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2020. до 2022. године са Акционим планом за његово спровођење;
- Програм за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке о условима пословања - *Doing Business* за период 2010-2020. године;
- Стратегија мера и активности („Реформски пут РГЗ-а) за повећање квалитета услуга у области геопросторних података и уписа права на непокретностима у званичној државној евиденцији; и
- Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године.

Поред ових тематских области јавних политика, прегледани су и узети у обзир важни статистички подаци и чланци из економског сектора, као што су:

- Годишњи бруто домаћи производ;²⁸
- индекси индустријске производње²⁹;
- Које су највеће индустрије у Србији?³⁰

²⁸ Републички завод за статистику Србије. (2019, 19. октобар). *Бруто домаћи производ, 2018*. Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2019/PdfE/G20191267.pdf>

²⁹ Републички завод за статистику Србије. (2019, 30. септембар). *Industrial Production Indices, August 2019*. Преузето са:

<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdfE/G20191265.pdf>

³⁰ *Omondi, S.* (2019, 19. август). *What Are the Biggest Industries in Serbia?* Преузето са:

- Економске и пословне могућности у Србији³¹;
- ЦИА - Светска књига чињеница,³² и
- Светска банка у Србији (Светска банка, 2020)³³

Као резултат истраживања анализирано је и прегледано неколико спискова са кључним економским секторима. Критеријуми за избор били су да наведени сектори имају значајан допринос БДП-у српске привреде, тренутној и потенцијалној употреби геопросторних података и повезаност са кључним областима тематским областима јавних политика које су идентификоване у Делу 2.

Кључни економски сектори

Идентификовани су следећи кључни економски сектори:

Пољопривредна производња
Грађевинарство и урбано планирање
Информационе и комуникационе технологије (ИКТ) и телекомуникације
Банкарство и осигурање
Енергетика и рударство
Саобраћај
Трговина некретнинама
Туризам
Здравство
Образовање
Управљање животном средином
Јавна безбедност и сигурност
Под разно

Пољопривредна производња³⁴

<https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-biggest-industries-in-serbia.html>

³¹ *Global Tenders*. (2016, 26. децембар). *Economy of Serbia and Business Opportunities*. Преузето са:

<https://www.globaltenders.com/economy-of-serbia.php>

³² *CIA. The World Factbook – Serbia*. Преузето са:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ri.html>

³³ *The World Bank in Serbia*. Преузето са:

<https://www.worldbank.org/en/country/serbia>

³⁴ Видети референцу 23.

Пољопривреда у Србији је важан сектор српске привреде који чини 6% ³⁵ БДП-а (Републички завод за статистику, 2019). У Србији постоји укупно 3.475.894 хектара искоришћених обрадивих површина, што чини 67,12% укупних обрадивих површина на располагању (укључујући земљиште под шумом). ³⁶ Србија производи разне пољопривредне производе, углавном житарице (око 70% укупних пољопривредних производа),³⁷ воће и поврће које чине значајан део њеног БДП-а и извоза. Иако је мање од једне четвртине економски активних Срба сада запослено у пољопривреди (у поређењу са скоро три четвртине 1948. године), обрадиво земљиште заузима скоро две трећине територије Србије. Главно подручје комерцијалне пољопривреде је регион Војводине и суседне низије јужно од Саве и Дунава, укључујући долину реке Мораве која тече севером. Свиње се посебно хране у шумским подручјима. Узгој млека је одлика шумадијских брда јужно од Београда. Ограничене површине посејане су ражом и зобом.³⁸ Србија је међу првих пет произвођача малине и шљиве у свету. Такође је значајан произвођач кукуруза и пшенице. Производња семена шећерне репе и сунцокрета задовољава домаћу потражњу за шећером и биљним уљем и дозвољава извоз. Органска пољопривреда у Србији показује трендове раста. У 2011. години укупна површина под органском пољопривредом износила је 6.335 хектара, а 2017. године 13.423 хектара, што је више него двоструко повећање. Највеће површине са органском пољопривредном производњом су у Војводини, при чему се тако највише производе житарице и индустријско биље (Војводина) и воћне врсте (Шумадија, западна Србија и јужна и источна Србије). Број произвођача се повећао са 213 у 2011. години на 434 у 2017. години.³⁹ Шумарство је важан сегмент пољопривредне производње у Србији. Укупно 2.252.400 хектара Републике Србије је покривено шумама, с тим што је преко 50% тих шума у приватном власништву.⁴⁰

³⁵ Републички завод за статистику Србије. *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са:

<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdfE/G20191265.pdf>

³⁶ Републички завод за статистику Србије. *Анкета о структури пољопривредних газдинстава, 2018. Земљиште*. Преузето са:

<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdf/G20196003.pdf>

³⁷ Агенција за заштиту животне средине. *Пољопривреда и животна средина у Републици Србији. Индикаторски приказ*. Преузето са:

https://www.sepa.gov.rs/download/publikacije/Poljoprivreda_2016.pdf

³⁸ *Britannica*. Преузето са:

<https://www.britannica.com/place/Serbia/Economy#ref42938>

³⁹ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Преузето са:

http://www.dnrl.minpolj.gov.rs/o_nama/organska/organska_proizvodnja_u_srbiji.html

⁴⁰ Републички завод за статистику Србије. *Шумарство у Републици Србији, 2018*. Преузето са:

<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdf/G20195649.pdf>

Грађевинарство и урбано планирање⁴¹

Грађевинска индустрија је прилично важна грана привреде која чини 5,7% БДП-а⁴² (Републички завод за статистику, 2019). Она такође ствара многа радна места, покреће економски раст и пружа решења за социјалне, климатске и енергетске изазове. Главне врсте грађевинских предузећа односе се на високоградњу, нискоградњу и специјализоване грађевинске делатности. Процењује се да је у Републици Србији изграђено око 2 милиона бесправних зграда,⁴³ од којих 50% припада стамбеним зградама. Направљени су велики помаци у њиховој легализацији у сврху, између осталог, опорезивања. Србија се непрестано високо котира *Ease of Doing Business* листи, добијајући класификацију „Врло лако“, с тим да лакоћа добијања грађевинских дозвола, добијања електричне енергије и уписа власништва која има велики утицај на коначну оцену.⁴⁴ Укупна вредност свих грађевинских радова у Републици Србији за 2020. годину износила је 471.639.883.000 РСД, при чему су предност имали саобраћајна инфраструктура и стамбене и пословне зграде.⁴⁵ Новим Законом о планирању и изградњи из 2009. године дефинисане су следеће врсте просторних планова: просторни план Републике Србије, регионални просторни план, просторни план локалних заједница и просторни план за подручја посебне намене.

ИКТ и телекомуникације⁴⁶

Сектор ИКТ-а и телекомуникација је прилично је важан за српску економију - чини 4,9% БДП-а⁴⁷ и расте брже од било ког другог сектора (Републички завод за статистику, 2019). Од 2018. године 68,1% домаћинстава има личне рачунаре, а 68,0% домаћинстава има приступ интернету,⁴⁸ што је знатно ниже од европског просека од 90%.⁴⁹ Према индексу

⁴¹ *Construction Industry in Serbia*, Јасмина Радосављевић и Вукадиновић (2020.)

⁴² Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁴³ Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Преузето са:

<https://www.mgsi.gov.rs/cir/dokumenti/baza-nezakonito-izgradjenih-objekata>

⁴⁴ *Doing Business*. Преузето са:

<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/s/serbia/SRB.pdf>

⁴⁵ Републички завод за статистику Србије. Преузето са:

<https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/gradjevinarstvo/gradjevinska-aktivnost>

⁴⁶ *Brussels Research Group 2018. Serbia: Digitization – the ICT sector is growing faster than any other industry.*

⁴⁷ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁴⁸ *Vojvodina ICT Cluster*. Преузето са:

<https://vojvodinaictcluster.org/wp-content/uploads/2018/05/ICT-in-Serbia-%E2%80%93-At-a-Glance-2018.pdf>

⁴⁹ *Eurostat*. Преузето са:

технолошке спремности Светског економског форума, на листи од 139 земаља, Србија је на 77. месту на скали усвајања ИКТ-а, што је једно од најнижих места у Европи.⁵⁰ Упркос овом проценту, Србија постаје једно од најатрактивнијих европских жаришта у ИТ-у. Процењена вредност домаћег ИТ тржишта је 467 милиона евра, што је годишњи раст од 6%.⁵¹ Током последњих неколико година, развој и промоција ИТ услуга (као што су технологија мобилног интернета и развој апликација, ангажовање спољних сарадника – *outsourcing* и трансфер података) знатно се повећао. Највећу доступну нето добит, готово половину укупне нето добити ИТ индустрије, генеришу компаније из софтверског сектора (59,5%).⁵² Број привредних субјеката који користе и баве се ИТ-ом у Србији такође расте. На глобалном тржишту, ИТ компаније из Србије углавном се баве спољним извођењем развоја софтвера, тестирањем софтвера и дизајнирањем веб страница, али и пружањем решења у индустрији уграђених компоненти. У контексту ове студије, овај сектор такође укључује програмере геопросторних апликација, чији рад у великој мери зависи од постојања српске националне инфраструктуре геопросторних података.

Банкарство и осигурање⁵³

Овај сектор покрива 3,1% српске привреде, са укупном додатом вредношћу од 170,570 милијарди РСД (Републички завод за статистику, 2019).⁵⁴ Банкарство у Србији регулише централна Народна банка Србије (НБС). Надлежност је НБС да допринесе, не доводећи у питање свој примарни циљ, одржавању и јачању стабилности финансијског система и привреде Србије. Активности НБС су такође усредсређене на заштиту стабилности сектора осигурања, стварање услова за његов даљи развој и јачање надзорне функције у циљу заштите осигураника, корисника осигурања и оштећених. Србија дозвољава пословање и домаћих и страних банака на својој територији, при чему већина банака

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#:~:text=By%202019%2C%20the%20share%20of,in%202009%20\(55%20%25\).](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#:~:text=By%202019%2C%20the%20share%20of,in%202009%20(55%20%25).)

⁵⁰ *World Economic Forum*. Преузето са: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

⁵¹ *Vojvodina ICT Cluster*. Преузето са:

<https://vojvodinaictcluster.org/wp-content/uploads/2018/05/ICT-in-Serbia-%E2%80%93-At-a-Glance-2018.pdf>

⁵² *Ibid.*

⁵³ Народна банка Србије. Преузето са:

<https://www.nbs.rs/internet/english/10/index.html>

Народна банка Србије. Преузето са:

https://www.nbs.rs/internet/latinica/60/60_6/izvestaji/izv_1_2020.pdf

Центар за осигурање. *Сектор осигурања у Србији – Извештај за 2014 годину*. Преузето са:

<https://centarzaosiguranje.com/wp-content/uploads/2014/10/sektor-osiguranja-u-Srbiji-izvestaj-za-2014.pdf>

⁵⁴ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

има страно власништво (71%).⁵⁵ У Извештају Народне банке о банкарском сектору у Србији за период 4. квартал 2019. године наводи се да већину активе банкарског сектора чине зајмови и потраживања због оријентације банака ка традиционалним банкарским моделима. Вредност кредита у 2019. години износила је 2.456 милијарди динара,⁵⁶ при чему су кредити били примарно (70%) у страној валути. Потраживања су чинила 80% активе банкарског сектора.⁵⁷ Најизраженији пораст активности позајмљивања је у пословном сектору и домаћинствима, при чему се активност позајмљивања предузећа углавном односи на инвестиционе кредите.⁵⁸ Сектор осигурања у Србији је још увек неразвијен и према степену развијености је знатно испод просека држава чланица Европске уније. У Републици Србији постоји двадесет осигуравајућих друштава, од којих су четири усредсређена првенствено на реосигурање. Поред ових, 17 банака нуди осигурање својим клијентима. Укупна вредност премија осигурања у првом тромесечју 2019. године износила је 26,9 милијарди динара. Доминира удео неживотних осигурања (76,8%) и то осигурања имовине, осигурања моторних возила и добровољног здравственог осигурања.⁵⁹

Енергетика и рударство⁶⁰

Овај комбиновани сектор је важан економски сектор у Србији (5,1% БДП-а), од чега подсектор енергетике чини 3,2%, а подсектор рударства чини 1,9% БДП-а⁶¹ (Завод за статистику Републике Србије, 2019). То је један од највећих и најважнијих сектора за економију земље, са укупном додатом вредношћу од 276,133 милијарде РСД 2019. године. Као референтна вредност, само у 2017. години уложено је више од 100 милиона евра за рударска истраживања.⁶² Србија је нето извозник електричне енергије и увозник кључних горива (попут нафте и гаса). Производња електричне енергије у Србији ослања се на око 70 процената угља, док се преосталих 30 процената производи у хидроелектранама. Тржиштем електричне енергије у Србији доминира национална

⁵⁵ Народна банка Србије. Преузето са:

https://nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/kontrola-banaka/kvartalni_izvestaj_IV_19.pdf

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ Народна банка Србије. Преузето са:

https://nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/osiguranje/izvestaji/izv_I_2020.pdf

⁶⁰ *Bankwatch Network.* (2014, 5. октобар). *The Energy Sector in Serbia.* Преузето са:

<https://bankwatch.org/beyond-coal/the-energy-sector-in-serbia>

⁶¹ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019.* Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁶² Влада Републике Србије. Преузето са:

<https://www.srbija.gov.rs/vest/344468>

електроенергетска компанија ЕПС („Електропривреда Србије“), која поседује све велике производне капацитете и снабдева већину потрошача. Компанија има инсталирани капацитет од 7.662 MW и производи 38,9 TWh електричне енергије годишње. Њена инсталирана снага у термоелектрани на лигнит је 4.390 MW, у комбинованим термоелектранама на гас и течна горива 336 MW, а у хидроелектранама 2.936 MW.⁶³ Фабрика гвожђа и челика у Смедереву, у власништву *HBIS* групе, једна је од најважнијих фабрика у Републици. Србија има велике резерве угља, мерене милијардама тона, пре свега лигнита и шкриљевца. Рудници угља у Србији су у власништву и под управом зависних предузећа ЕПС-а. Поред гвожђа, Србија има руднике и минска поља богата гвожђем, антимоном (највећа концентрација у Европи), бором, бакром, литијумом и оловом.⁶⁴

Саобраћај⁶⁵

Сектор саобраћаја доприноси 5,3% БДП-у привреде Србије, са укупном додатом вредношћу од 208,439 милијарди РСД⁶⁶ (Републички завод за статистику, 2019). Саобраћај у Србији обухвата друмски, железнички, водени и ваздушни саобраћај. Друмски саобраћај укључује свеобухватну мрежу главних (тј. државних) и мањих (тј. општинских) путева. Железнички саобраћај је прилично развијен, иако двоструки колосеци и електрификација нису довољно распрострањени (са 1200 километара електрификованих железница од укупне дужине од 4000 километара железница). Водени саобраћај се заснива на речном саобраћају, док се ваздушни саобраћај одвија на два главна међународна аеродрома у земљи. Кроз Србију пролазе два паневропска коридора: друмско-железнички Коридор 10 и речни Коридор 7 који обухвата реку Дунав. Главни град Београд је једини град у Републици Србији који користи трамвајски систем.

Трговина некретнинама⁶⁷

Овај сектор је важан сектор привреде који обухвата 6,9% БДП-а⁶⁸ (Републички завод за статистику, 2019), са укупном додатом вредношћу од 373,776 милијарди динара.

⁶³ Електропривреда Србије. Преузето са:

<https://web.archive.org/web/20180115124836/http://www.eps.rs/Pages/Kapaciteti-EIEn.aspx>

⁶⁴ Блог „Географија.“ Преузето са:

<https://draganchegeo.wordpress.com/2018/02/20/%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D1%83-%D1%81%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B8/>

⁶⁵ *Wikipedia. Transport in Serbia.* Преузето са:

https://en.wikipedia.org/wiki/Transport_in_Serbia

⁶⁶ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019.* Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁶⁷ *Thomson Reuters Practical Law.* Преузето са:

[https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-637-9026?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-637-9026?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

⁶⁸ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019.* Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

Тржиште некретнина у Србији показује знаке трендова раста, са растом цена некретнина од 8,25% у односу на 2018. годину.⁶⁹ Главни град Београд и планина Копаоник су главна жаришта трговине некретнинама већ дуги низ година заредом, а тренутна пандемија коронавируса није много постигла у заустављању раста сектора.⁷⁰ Српско тржиште некретнина традиционално се фокусира на око пет основних подручја, укључујући канцеларијски простор, тржиште станова, малопродају, индустријски сегмент и тржиште хотела. Нови трендови, попут изградње малопродајних паркова и тржних центара, стижу сваке године.

Туризам⁷¹

Овај сектор је званично препознат као примарно подручје за економски и социјални раст. Сектор хотелијерства и угоститељства чинио је приближно 1,4% БДП-а ⁷² (Републички завод за статистику, 2019), са укупном додатом вредношћу од 75,670 милијарди динара. Сектор запошљава приближно 3% укупне радне снаге која годишње угости око 2 милиона туриста.⁷³ Туристичким сектором управља Сектор за туризам Министарства трговине, туризма и телекомуникација, док се промотивним аспектом туризма бави Туристичка организација Србије основана 1994. године. Србија није дестинација за масовни туризам, али упркос томе има широк спектар туристичке понуде. Туризам је углавном фокусиран на планине и бање у земљи које углавном посећују домаћи туристи, као и на Београд / Нови Сад за које се махом опредељују страни туристи. Бројни светски познати фестивали се одржавају у Србији, укључујући музички фестивал *EXIT* и фестивал трубача Гуча,

Здравство⁷⁴

Здравствени сектор чини 4% БДП-а (Републички завод за статистику, 2019), са укупном додатом вредношћу од 216,533 милијарде динара. Здравство у Србији пружа се помоћу универзалног система здравствене заштите. Здравственим системом управља Републички фонд за здравствено осигурање (РФЗО), који покрива све грађане и лица са сталним боравиштем. Сви запослени, samozапослена лица и пензионери морају да уплаћују доприносе у Фонд. Доприноси се заснивају на клизној скали, а богатији

⁶⁹ *MojaNekretnina.rs*. Преузето са:

<https://www.mojanekretnina.rs/pdfs/trziste-nekretnina-2019.pdf>

⁷⁰ Радио-телевизија Војводине. Преузето са:

https://rtv.rs/sr_ci/ekonomija/aktuelno/trziste-nekretnina-u-srbiji-dobro-podnelo-pandemiju_1139272.html

⁷¹ *Wikipedia. Economy of Serbia*. Преузето са:

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Serbia

⁷² Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са:

<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁷³ *OECD*. Преузето са:

https://read.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2012/serbia_tour-2012-56-en#page3

⁷⁴ *Wikipedia. Transport in Serbia*. Преузето са:

https://en.wikipedia.org/wiki/Healthcare_in_Serbia

чланови друштва плаћају већи проценат својих прихода. Од 2014. године, Србија је имала 308 лекара на 100.000 људи (360 на 100.000 људи био је просек Европске уније),⁷⁵ 628 недокторског медицинског особља на 100.000 људи (1.199 на 100.000 људи просек ЕУ). Србија је међу водећим земљама у Европи са 552 болничка кревета на 100.000 људи.⁷⁶ Влада Србије сарађује са Светском банком на унапређењу квалитета и ефикасности српског здравственог система.

Образовање⁷⁷

Образовање чини 3,5% БДП-а (Републички завод за статистику, 2019), са укупном додатом вредношћу од 188,121 милијарди динара. Образовање у Србији је подељено на предшколско, основно, средње и високо образовање. Образовање регулише Министарство просвете и науке Републике Србије. Институције на свим нивоима образовања могу бити државне (јавне) и приватне. Јавне образовне установе углавном се финансирају из државног буџета. Оне се финансирају према систему заснованом на захтевима тих институција. Приватне образовне институције не примају никакво директно или индиректно јавно финансирање. Основна школа је обавезна, док су основне и средње школе бесплатне, без плаћања уџбеника. Високо образовање заснива се на четири универзитета у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу. Страним држављанима је дозвољено да студирају под истим условима као и српски студенти, и омогућен им је бесплатан курс српског језика.⁷⁸

Управљање животном средином⁷⁹

Сектор заштите животне средине у Србији чине компаније и организације које обављају економске активности усмерене на заштиту животне средине и управљање природним ресурсима. Активности заштите животне средине укључују, на пример, мерење, спречавање и регулисање штете у животној средини проузроковане загађењем ваздуха, воде и земљишта. Остали примери су управљање отпадом, третман отпадних вода, ограничавање сметњи од буке и заштита екосистема. То је и даље релативно мали сектор који покрива 1,1% привреде Србије (Републички завод за статистику, 2019), са

⁷⁵ MONS. Преузето са:

<http://mons.rs/koliko-je-efikasno-zdravstvo-u-srbiji>

⁷⁶ Eurostat. Преузето са:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=hlth_rs_bds&lang=en

⁷⁷ Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. Serbia Overview. Преузето са:

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/serbia_en#:~:text=Educational%20system%20in%20Serbia%20includes,8%20years%20of%20primary%20education.

⁷⁸ Министарство просвете, спорта и технолошког развоја. Преузето са:

<https://web.archive.org/web/20120712163505/http://www.mpn.gov.rs/prosveta/page.php?page=76>

⁷⁹ European Commission. Serbia Overview. Преузето са:

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/serbia/ipa/2013/pf_09_environment_and_climate_change.pdf

укупном додатом вредношћу од 59,874 милијарде РСД.⁸⁰ Укупна улагања у сектор за 2019. годину износила су 11.604,9 милиона РСД. Заштита животне средине је подржана у Србији, јер Устав Србије предвиђа право на здраву животну средину и дужност заштите и унапређења животне средине. Закон о здравственој заштити из 2005. године укључује усвајање Националног програма у области заштите⁸¹ здравља од загађења животне средине и његову примену.

Јавна безбедност и сигурност⁸²

Овај сектор је широк сектор који покрива управљање ризиком од катастрофа, одбрану, националну безбедност и ИТ безбедност. Овај сектор чини 4% БДП-а српске привреде (Републички завод за статистику, 2019). Извори су оскудни у вези са овим економским сектором, међутим, због важности овог сектора, сарадње са јавним институцијама које делују у овом сектору и значаја НИГП-а за унапређење овог сектора, он је укључен као кључни економски сектор.

Под разно

Под разно спадају економске активности **актера и/или заинтересованих страна НИГП-а** које не могу да се обухвате ниједним од горе наведених економских сектора или покривају више (или чак и свих) кључних економских наведених сектора. Очекује се да би категорија 'Под разно' могла позитивно да утиче на више или чак на све кључне тематске области јавних политика.

Употреба геопросторних података и услуга од стране кључног економског сектора не само да је могла, већ и јесте допринела додатној вредности и наставља да доприноси додатној вредности тематских области јавних политика. Следећа табела представља кључне области тематских политика са повезаним кључним економским секторима и примере употребе у релевантном економском сектору.

Табела 4: Кључне тематске области јавних политика и релевантни кључни економски сектори са практичним примерима

Кључна тематска област јавних политика	Главни практични примери	Кључни економски сектор који користи НИГП да допринесе вредности кључних тематских области јавних политика
--	--------------------------	--

⁸⁰ Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>

⁸¹ World Health Organization – Europe. Преузето са: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/95345/E93534.pdf

⁸² European Parliamentary Research Service - Scientific Foresight Unit (STOA). (2017, 17. мај). *Cybersecurity in the EU: Common Security and Defence Policy (CSDP) Challenges and Risks for the EU*. Преузето са: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603175/EPRS_STU\(2017\)603175_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603175/EPRS_STU(2017)603175_EN.pdf)

<p>Економски и финансијски послови</p>	<p><i>IACS</i> – Интегрисани систем управљања и контроле, главна основа за пољопривредно управљање, праћење и системе плаћања у оквиру спровођења Заједничке пољопривредне политике ЕУ, састоји се нарочито од компонената као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>LPIS</i> – систем идентификације земљишних парцела; • <i>GSAA</i> – захтев за геопросторну помоћ пољопривредницима; и • Интегрисани систем контроле за унакрсне и <i>OTS</i> провере за помоћне апликације 	<p>Пољопривредна производња</p> <p>Под разно</p>
	<p>Регистар јавних некретнина за издавање</p>	<p>Трговина некретнинама</p> <p>Пољопривредна производња</p>
	<p>Фискална политика и реформа</p>	<p>Банкарство и осигурање</p>
	<p>Поступак озакоњења непокретности</p>	<p>Банкарство и осигурање</p> <p>Грађевинарство и урбано планирање</p>
	<p>База незаконито изграђених објеката</p>	<p>Банкарство и осигурање</p> <p>Грађевинарство и урбано планирање</p>
	<p>Подршка економском развоју кроз информациони систем инвестиционих локација</p>	<p>Грађевинарство и урбано планирање</p> <p>Банкарство и осигурање</p> <p>Под разно</p>

Аналитика трижта некретнина	Банкарство и осигурање Трговина некретнинама Под разно
Истраживање и анализа банкарског тржишта и тржишта осигурања, као и њиховог раста и учинка	Банкарство и осигурање Под разно
Праћење учинка органака, управљање средствима укључујући у коришћење банкомата, примена хипотека	Банкарство и осигурање Под разно
Предвиђање ризика, праћење штета и ревизија	Банкарство и осигурање Под разно
Откривање превара	Банкарство и осигурање Под разно
Регистар цена непокретности – масовна процена	Банкарство и осигурање Трговина некретнинама
Хоризонт 2020 – Иновативни пројекат ЕУ за пољопривредно осигурање	Банкарство и осигурање Пољопривредна производња
Мере за сузбијање превара	Трговина некретнинама Банкарство и осигурање Под разно
Порекло имовине	Трговина некретнинама Банкарство и осигурање
Подршка геодетама за некретнине	Трговина некретнинама Банкарство и осигурање
Развој софтверских апликација и решења	ИКТ и телекомуникације Под разно
Осигурање и процена штете од природних ризика, као и развој система за пољопривредно осигурање	Банкарство и осигурање Под разно

	Националн регистар инвестиционих мапа	Трговина некретнинама Банкарство и осигурање Под разно
Реформа јавне управе и електронска управа	Услуге е-Управе Србије	ИКТ и телекомуникације Под разно
	Централни регистар становништва	ИКТ и телекомуникације Јавна безбедност и сигурност Под разно
	Пружаоци OGC и REST услуга јавни и приватни сектор	ИКТ и телекомуникације Под разно
	Подаци и услуге за развој широкопојасне, информационе и комуникационе инфраструктуре у Србији	ИКТ и телекомуникације Под разно
	Централно чвориште за геопросторне податке јавног сектора	ИКТ и телекомуникације Под разно
	Реализација политика и пројеката Владе	Под разно
	Регистар стамбених заједница	Под разно
	Попис домаћинстава и станова	Под разно
Просторни развој	Е-Простор – трансформација и стандардизација геопросторних процеса и процеса урбаног планирања	Грађевинарство и урбано планирање Под разно
	Унапређење процеса комасације земљишта	Пољопривредна производња Под разно
	Комасација пољопривредног земљишта	Пољопривредна производња Под разно

	Унапређење локалног ГИС-а јединица локалне самоуправе	ИКТ и телекомуникације Под разно
Сигурност	Подаци за одбрану	Јавна безбедност и сигурност Под разно
	Регистар ризика за систем управљања ризицима – спречавање, одговор и опоравак	Јавна безбедност и сигурност Управљање животном средином
Пољопривреда	Теренски надзор пољопривредног земљишта у државном власништву	Пољопривредна производња Трговина некретнинама
	Прецизна пољопривреда	Пољопривредна производња
	Рурални развој	Пољопривредна производња Грађевинарство и урбано планирање
	<i>eAgrar</i> – регистар пољопривредних газдинстава	Пољопривредна производња Под разно
Животна средина	Праћење и промена намене шумског и пољопривредног земљишта	Пољопривредна производња Управљање животном средином
	Праћење животне средине (квалитет воде, ваздуха, земљишта, биомониторинг итд.)	Управљање животном средином Јавна безбедност и сигурност
	Унапређење базе података ГИС-а за заштиту животне средине	Управљање животном средином Јавна безбедност и сигурност
Саобраћај и енергетика	Подршка инфраструктурним пројектима (аутопутевима, железницама, инфраструктурним објектима итд.)	Грађевинарство и урбано планирање Саобраћај
	Катастар рударских налазишта	Енергетика и рударство

		Управљање животном средином
	Катастар малих хидроелектрана	Енергетика и рударство Управљање животном средином
	Геолошка истраживања и планирање	Енергетика и рударство Грађевинарство и урбано планирање
	Истраживање и експлоатација минералних ресурса, подземних вода и геотермалних ресурса	Енергетика и рударство Управљање животном средином
	Регистар истраживања и експлоатационих поља минералних ресурса, подземних вода и геотермалних извора	Енергетика и рударство Грађевинарство и урбано планирање Управљање животном средином
	Инфраструктуре детаљне мреже канала	Грађевинарство и урбано планирање Енергетика и рударство
	Регистар државних мрежа метеоролошких и хидролошких станица и допунских мрежа метеоролошких и хидролошких станица	Управљање животном средином Под развој
Здравство	Е-Здравље (рецепти, датуми)	ИКТ и телекомуникације Здравство Јавна безбедност и сигурност
	Пандемијски информациони систем – COVID-19	Здравство Јавна безбедност и сигурност ИКТ и телекомуникације
	Национална дистрибуција геопросторних података, једанствени извор за	Здравство Јавна безбедност и сигурност

	здравствени информативни систем	
Туризам и култура	Информациони систем непокретних културних добара за складиштење дигиталних и дигитализованих података о непокретним културним добрима Републике Србије.	ИКТ и телекомуникације Туризам
	Е-Туриста- централни и информациони систем за туризам и индустрију угоститељства	Туризам ИКТ и телекомуникације
	Туристичке мапе и промоције	Туризам ИКТ и телекомуникације
	Веб атлас, образовање	Образовање
	Дигитална археологија – дигитализација археолошких налазишта	Туризам ИКТ и телекомуникације
	Примена информационих система у установама културе	Туризам ИКТ и телекомуникације

ПОГЛАВЉЕ 5

ДЕО 4: КАРАКТЕРИСТИКЕ КЉУЧНИХ АКТЕРА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА НИГП-А

У овом одељку је дат списак идентификованих кључних актера и учесника НИГП-а. Списак представља релевантне функције кључних актера и учесника, као и њихов утицај, у српској НИГП-у. Њихова повезаност са економским секторима и тематским областима јавних политика идентификованих на списку кључних економских сектора и кључних тематских области јавних политика у Поглављу 4, Део 3 (видети табелу 4). Актери и заинтересоване стране НИГП-а идентификовани као кључни су пресудни за примену тренутног НИГП-а и даљи развој НИГП-а у Србији

Табела 5:⁸³ Списак кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а са којима ће се разговарати током Студије

Кључни економски сектор	Назив актера /заинтересоване стране НИГП-а	Кључне тематске области јавних политика	Функција ⁸⁴	Утицај ⁸⁵
Пољопривредна производња	Министарство пољопривреде, шумарства и водoprивреде (Управа за пољопривредно земљиште) ⁸⁶	Пољопривреда; Животна средина	Надлежни орган за послове из области: планирања, заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта; управљање пољопривредним земљиштем у државном	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у и корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Свеобухватни геопросторни подаци који се

⁸³ Због природе ове табеле, прво је прикупљено највише података о контактима и критеријума за одабир за наведене кључне актере и заинтересоване стране НИГП-а. Табелу су прелиминарно попунили тим РГЗ-а и консултант релевантним постојећим расположивим подацима и требало је да буде попуњена интервјуима спроведеним у периоду октобар - новембар 2020. Актери НИГП-а наведени као први у сваком кључном економском сектору сматрају су водећима у свом релевантном сектору за потребе интервјуа.

⁸⁴ Уноси су изведени из њихових изјава о мисијама и других јавних изјава, а наведене су оне функције које су најнепосредније релевантне за развој НИГП-а.

⁸⁵ Испитивање тренутног нивоа могућности, посвећености, постојећих података и корисничких потреба користи се за процену вероватног утицаја заинтересоване стране у будућем развоју НИГП-а и његове вредности по социјално-економски утицај.

⁸⁶ <https://upz.minpolj.gov.rs/sadrzaj/?script=cir>

			<p>власништву; успостављање и одржавање информационог система пољопривредног земљишта у државном власништву; издавање сагласности на промене намене обрадивог пољопривредног земљишта у складу са Законом о пољопривредном земљишту.</p>	<p>односе на пољопривредно земљиште у државном власништву.</p>
	<p>Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (Управа за шуме)⁸⁷</p>	<p>Животна средина</p>	<p>Надлежна за шумарску политику, очување шума, унапређење и коришћење шума и дивљих животиња и спровођење мера заштите шума и дивљих животиња; Надлежни орган за послове из области контроле семена и садног материјала у шумарству и инспекцијски надзор у области шумарства и ловства.</p>	<p>Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а; Свеобухватни и континуирано одржавани шумски слој заснован на топографском базном мапирању изведеном из сателитских снимака из 2011. године.</p>

⁸⁷ <https://upravazasume.gov.rs/>

	<i>MK Group</i> д.о.о. ⁸⁸	Пољопривре да	Компанија из приватног сектора која креира и примењује одрживе пословне моделе, пословне стандарде у областима пољопривреде, туризма, финансија и енергетике	Активан подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација.
	Управа за аграрна плаћања ⁸⁹	Пољопривре да; Економски и финансијски послови	Надлежни орган за расписивање конкурса за доделу подстицаја и управљање поступком конкурса, као и управљање плаћањима.	Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а; Има мандат да успостави систем идентификације земљишних парцела, који је једна од најважнијих компоненти интегрисаног система управљања и контроле (IACs) свих директних плаћања, као и плаћања из мера руралног развоја у вези са том облашћу, који би Србија требало да успостави до краја 2023.

⁸⁸ <https://www.mkgroup.rs/?lang=en>

⁸⁹ <http://uap.gov.rs/home/>

	<p>Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду⁹⁰</p>	<p>Пољопривреда; Животна средина</p>	<p>Обавља послове покрајинске управе у АП Војводини у области пољопривреде, водопривреде, шумарства, ловства, сточарства, аквакултуре, пчеларства и ветеринарске медицине;</p> <p>Усваја програм мера за подршку спровођењу пољопривредних политика, прописује расподелу средстава остварених коришћењем пољопривредног земљишта.</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у;</p> <p>Активан подржавалац концепта НИГП-а;</p> <p>Одржава регионални геопортал АП Војводине</p>
	<p>Институт за земљиште⁹¹</p>	<p>Пољопривреда; Животна средина; Просторни развој</p>	<p>Надлежни орган за класификацију генезе и картографију земљишта, агрохемију, контролу плодности и исхрану биљака, микробиологију тла и производњу микробиолошких ђубрива, ерозију тла, мелиорацију,</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у;</p> <p>Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а;</p> <p>Израда пројекта и студија за потребе министарства надлежног за развој науке и технологије, министарства надлежног за</p>

⁹⁰ <https://geoportal.vojvodina.gov.rs/geoportal/sr-lat/pokrajinski-sekretarijat-za-poljoprivredu,-vodoprivredu-i-%C5%A1umarstvo>

⁹¹ <https://www.soilinst.rs/>

			заштиту животне средине, информатику и информационе системе итд.	пољопривреду, шумарство и водопривреду и министарства надлежног за заштиту животне средине и просторно планирање.
Грађевинарство и урбано планирање	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (сектор задужен за грађевинарство, озакоњење и просторно планирање) ⁹²	Реформа јавне управе и електронска управа; Просторни развој	Орган са широким надлежностима везаним за области: грађевинарство, урбанизам, грађевинско земљиште, стамбени односи и стамбено пословање, комунална инфраструктура и активности итд; Релевантни сектори у оквиру Министарства су Сектор за грађевинске радове, спровођење обједињене процедуре и озакоњење, Сектор за просторно планирање и урбанизам и Сектор за стамбену и архитектонску политику, комуналне	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Новије али брзо растуће способности у ГИС-у

⁹² <https://www.mgsi.gov.rs/en>

			делатности и енергетску ефикасност, који сви имају конкретније надлежности проистекле из горе поменутих области у вези са секторима; Креатор политике у релевантном пољу и највиша инстанца у институционалној хијерархији релевантног поља у Влади.	
	Грађевинска дирекција Србије ⁹³	Економски и финансијски послови Просторни развој	Надлежни орган за управљање пројектима од виталног националног интереса и управљање инвестицијама у цивилну изградњу као и реконструкцију.	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Ималац геопросторних података који се односе на грађевинско земљиште.
ИКТ и телекомуникације	Канцеларија за информационе технологије и електронску управу ⁹⁴	Реформа јавне управе и електронска управа	Надлежни орган у задацима који се односе на: развој и примену стандарда у погледу информационо-комуникационих технологија на	Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Бави се дизајнирањем,

⁹³ <http://www.gds.rs/eng/>

⁹⁴ <https://www.ite.gov.rs/>

			нивоу Владе; пројектовање, развој, успостављање, одржавање и унапређење рачунарске мреже републичких органа и ЦЕРТ републичких органа.	усклађивањем, развојем и функционисањем е-управе и информационих система, као и инфраструктуром органа државне управе и владиних служби и пружањем услуга за пројектовање, развој и функционисање приступа интернету, интернет услугама и другим централизованим услугама.
	Министарство трговине, туризма и телекомуникација (сектор задужен за телекомуникације) ⁹⁵	Реформа јавне управе и електронска управа	Орган са широким надлежностима у области трговине, спољне економије, туризма, телекомуникација и информационог друштва у вези са НИГП-ом; Надлежни за област телекомуникација, тј. електронске комуникације и поштанске услуге; Развој и функционисање информационе и	Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Примена информационих и комуникационих технологија; Пружање информационих услуга и заштита података и информационе сигурност.

⁹⁵ <https://mtt.gov.rs/en/>

			комуникационе инфраструктуре; Креатор политика у релевантним областима.	
	VIP д.о.о. ⁹⁶	Просторни развој	Пружалац телекомуникационих услуга у приватном сектору за грађане.	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација.
	SAGA д.о.о. ⁹⁷	Просторни развој	Произвођач софтвера из приватног сектора (развој софтвера, <i>СС/CRM, BI</i> и <i>ERP</i>) и технолошких решења (<i>NTW</i> сектор, сајбер безбедност, хибридни, јавни и приватни облак, интернет ствари) и услуга	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација
	Министарство културе и информисања (укључујући креативну индустрију) ⁹⁸	Реформа јавне управе и електронска управа; Туризам и култура	Надлежни орган у државним административним пословима везаним за културу и медије као што су: развој и промоција културе и уметничког стваралаштва;	Међу првим институцијама које су објавиле податке о заштићеним културним добрима на платформи НИГП-а; Активан подржавалац

⁹⁶ <https://www.vipmobile.rs/privatni>

⁹⁷ <https://saga.rs/?lang=en>

⁹⁸ <https://www.kultura.gov.rs/>

			<p>праћење и истраживање у области културе; пружање материјалне основе за културне активности; сарадња у области заштите културног наслеђа, културног стваралаштва и информисања; заштита непокретног, покретног и нематеријалног културног наслеђа, успостављање и одржавање система јавног информисања; праћење активности страних информативних институција, страних медија, дописника и дописника у Републици Србији.</p> <p>Креатор политике у одговарајућим надлежним областима.</p>	<p>концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а;</p> <p>Доприноси развоју апликација</p>
	Vekom д.о.о. ⁹⁹	Просторни развој	<p>Пружалац услуга у приватном сектору и дистрибутер производа</p>	<p>Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а;</p>

⁹⁹ <http://vekom.com/>

			водећих произвођача хардверског и софтверског система за геопросторну и геоинформатичку примену у свету.	Добављач нове епохе сателитских снимака за потребе масовне процене; Доприноси развоју апликација
	<i>InoSens</i> д.о.о. ¹⁰⁰	Просторни развој; Пољопривреда	Побољшава сектор осигурања пољопривреде на основу употребе сателитских снимака.	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација; Члан међународног конзорцијума научноистраживачког пројекта "BEACON" у оквиру иновативног програма Хоризонт 2020.
	Регионални геоинформатички центар д.о.о.	Просторни развој	Компанија из приватног сектора чији су власници најјачи лидери у развоју софтвера и ИТ технологија у приватном сектору Србије; Између осталих задатака раде на побољшању карата и карата за	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација;

¹⁰⁰ <https://inosens.rs/>

			потребе навигације.	
Банкарство и осигурање	Министарство финансија (Пореска управа) ¹⁰¹	Економски и финансијски послови; Реформа јавне управе и електронска управа	Надлежни орган за послове државне управе везане за порез, као што су: вршење пореске контроле и утврђивање пореза у складу са законом; врши редовну и принудну наплату пореза и споредних пореза; развој и одржавање јединственог пореског информационог система.	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Надлежна за регистрацију пореских обвезника и вођење јединственог регистра пореских обвезника; Надлежна за развој, унапређење и одржавање платформе еПорези.
	Ванца Интеса а.д. ¹⁰²	Економски и финансијски послови;	Пружалац из приватног сектора који пружа широки спектар банкарских услуга и услуга осигурања за грађане.	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација
	ДДОР Нови Сад а.д.о. ¹⁰³	Економски и финансијски послови;	Пружалац из приватног сектора који пружа широки спектар услуга осигурања за грађане; Лидер у осигурању пољопривреде.	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација у смислу ублажавања

¹⁰¹ <http://purs.gov.rs/en.html>

¹⁰² <https://www.bancaintesa.rs/home.42.html>

¹⁰³ <https://www.ddor.rs/en/>

				ефеката временске несигурности у процени ризика за пољопривредне производе осигурања, као и веће сигурности и тачности у процени штете.
Енергетика и рударство	Министарство рударства и енергетике ¹⁰⁴	Саобраћај и енергетика; Реформа јавне управе и електронска управа; Животна средина; Просторни развој	Орган са надлежностима у областима као што су: рударство, енергетика, електрична енергија, природни гас, нафта и нафтни деривати, геолошка и друга истраживања, експлоатација ресурса, обновљиви извори енергије, заштита животне средине и климатске промене у области енергетике итд; Креатор политике у релевантним пољима.	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у и корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а.
	НИС Група а.д. ¹⁰⁵	Саобраћај и енергетика	Компанија која се бави делатностима у областима истраживања, производње и	Остваривање циљева одрживог развоја УН-а стратешко је опредељење НИС-а у циљу

¹⁰⁴ <https://www.mre.gov.rs/>

¹⁰⁵ <https://www.nis.eu/en/>

			<p>прераде нафте и природног гаса, продаје и дистрибуције нафтних деривата, као и реализацијом пројеката из области петрохемије и енергетике.</p>	<p>побољшања квалитета живота заједнице и очување природних ресурса.</p>
	<p>ЈП Електромреже Србије а.д.¹⁰⁶</p>	<p>Саобраћај и енергетика</p>	<p>Акционарско друштво у државном власништву чија је главна делатност пренос енергије и управљање преносним системом са циљем да се осигура оптималан и одржив развој система како би се задовољиле потребе тржишта и друштва;</p> <p>Обезбеђује функционисање и развој тржишта електричне енергије у Србији и његову интеграцију у регионално и европско тржиште електричне енергије.</p>	<p>Потенцијални корисник услуга НИГП-а;</p> <p>Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а;</p> <p>Члан <i>ENTSOE</i>;</p> <p>Ималац података важних за електричне мреже које су битне за одржавање комуналних услуга.</p>

¹⁰⁶ <http://www.eps.rs/eng>

	<p>ЈП Србијагас а.д.¹⁰⁷</p>	<p>Саобраћај и енергетика</p>	<p>Државно јавно предузеће чија је основна делатност трговина гасовитим горивима кроз гасну мрежу ЈП Србијагас; Надлежно за безбедну дистрибуцију природног гаса на тржишту и развој могућности за успостављање нових мрежа дистрибуције повезивањем са системима у пограничним земљама.</p>	<p>Ималац података који се односе на гасну мрежу која је битна за одржавање комуналних услуга; Усвојен је Национални акциони план за гасификацију Републике Србије који предвиђа изградњу дистрибутивних гасовода.</p>
<p>Саобраћај</p>	<p>Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (сектор задужен са саобраћај)¹⁰⁸</p>	<p>Саобраћај и енергетика; Реформа јавне управе и електронска управа; Животна средина; Просторни развој</p>	<p>Орган са широким надлежностима везаним за области: путева, саобраћаја и безбедности саобраћаја, железнице и интермодалног транспорта, ваздушног саобраћаја и водног транспорта и безбедности пловидбе, који сви имају конкретније надлежности проистекле из горе поменутих</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Новије али брзо растуће способности у ГИС-у.</p>

¹⁰⁷ <https://www.srbijagas.com/>

¹⁰⁸ <https://www.mgsi.gov.rs/en>

			<p>секторских области;</p> <p>Креатор политике у релевантном пољу и највиша инстанца у институционалној хијерархији релевантног поља у Влади.</p>	
	<p>ЈП Путеви Србије¹⁰⁹</p>	<p>Саобраћај и енергетика;</p> <p>Реформа јавне управе и електронска управа</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у;</p> <p>Обавља професионалне активности које се односе на управљање државним путевима I и II категорије;</p> <p>Надлежни за заштиту животне средине уклањањем или ублажавањем штетних утицаја путева и саобраћаја на животну средину као и безбедност саобраћаја уклањањем опасних локација.</p>	<p>Активан подржалац концепта НИГП-а;</p> <p>Носилац података који се односе на спречавање пропадања путева, побољшање путне мреже саобраћајних веза између развијених и мање развијених индустријских подручја;</p> <p>повезивање Републике Србије са суседним земљама елиминисањем уских грла у пограничним зонама;</p> <p>Међу првим институцијама које су објавиле податке о заштићеним културним добрима на платформи НИГП-а;</p> <p>Доприноси развоју апликација.</p>

¹⁰⁹ <https://www.putevi-srbije.rs/index.php/en/>

Трговина некретнинама	Републички геодетски завод (одељење за масовну процену) ¹¹⁰	Реформа јавне управе и електронска управа; Просторни развој	Део јавна управе који се бави државним премерима, катастром непокретности, катастром водова, основним геодетским радовима, адресним регистром, топографским и картографским делатностима, проценом непокретности, геодетским и катастарским информационим системом и националном инфраструктуром геопросторних података; Креатор политике у релевантном пољу непокретности и олакшавање покупка уписа власништа над непокретности;	Корисник услуга НИГП-а, заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у и председавајућа институција у Савету НИГП-а; Водећа улога у успостављању концепта НИГП-а; Национална контакт тачка за <i>INSPIRE</i> и НИГП; Води регистар цена непокретности који садржи податке о непокретностима преузетим из уговора и споразума, као и катастарску базу података; Сектор је фокусиран на развој и примену оптималног система масовне процене непокретности и утврђивање пореске основице за опорезивање непокретности; С тим у вези, РГЗ развија ИТ систем, организацију, надлежности и услуге повезане са
----------------------------------	--	---	--	---

¹¹⁰ <http://en.rgz.gov.rs/>

				масовном проценом вредности непокретности.
	ЈП Инфостан ¹¹¹	Економски и финансијски послови;	Јавно комунално предузеће са надлежностима за обављање задатака као што су: пројектовање, програмирање, имплементација и администрација апликација и обједињених основа система наплате, обједињено плаћање комуналних услуга за непокретности.	Корисник услуга НИГП-а; Доприноси развоју апликација и развоју, управљању, одржавању једног од најважнијих информатичких задатака у Градској управи.
	Агенција за некретнине ¹¹²	Економски и финансијски послови;	Агенције за посредовање у трговини и закупу уписују се у Регистар посредника објављен на званичној веб страници министарства надлежног за трговину; Регистар посредника пружа виши степен правне сигурности потрошачима и привредницима	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Потенцијално може да допринесе податке додатне вредности.

¹¹¹ <https://www.infostan.rs/sr/pitajte-nas>

¹¹² За потребе упитника, од једне или више највећих агенција на терену тражиће се да попуни упитник како би се добили релевантни подаци потребни за остатак Студије.

			који користе услуге посредника у продаји и закупу непокретности, јача конкурентност ове важне услужне делатности и значајно смањује могућност незаконитог посредовања.	
Туризам	Министарство трговине, туризма и телекомуникација (одељење задужено за туризам; е-Туриста) ¹¹³	Туризам и култура; Реформа јавне управе и електронска управа;	Орган са широким надлежностима у области трговине, спољне економије, туризма, телекомуникација и информационог друштва у вези са НИГП-ом; Креатор политике у релевантним пољима планирања и развоја туризма, одрживог коришћења туристичких дестинација.	Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а;
	Туристичка организација Републике Србије ¹¹⁴	Туризам и култура	Организација која је надлежна за промоцију и представљање културе и природе РС-а, туристичких места од интереса, активности, смештаја као и	Доприноси развоју апликација.

¹¹³ <https://mtt.gov.rs/en/>

¹¹⁴ <http://www.tos.rs/home.779.html>

			корисне везе и контакт информације за туристе и грађане.	
	YUTA – национална асоцијација туристичких агенција ¹¹⁵	Туризам и култура	Специјалистичка непрофитна организација удружених туристичких агенција која својим члановима пружа помоћ у лиценцирању, успостављању контакта са државним институцијама и другим удружењима, успостављању информатике и других предуслова за сарадњу међу својим члановима.	Доприноси развоју апликација; За туристе и грађане, организација нуди претраживач за дестинације, смештај, превоз, услуге, агенције и слично, у сврху планирања путовања.
Здравство	Министарство здравља ¹¹⁶	Здравство; Реформа јавне управе и електронска управа;	Орган са широким надлежностима у областима: организација здравствене заштите, здравствено осигурање, јавно здравство и систематска здравствена заштита, медицина и медицинска опрема итд;	Корисник услуга НИГП-а; Неактиван подржавалац концепта НИГП; Пројекат оптимизације здравствене мреже и оснивач портала е-Здравље.

¹¹⁵ <http://www.yuta.rs/>

¹¹⁶ <https://www.zdravlje.gov.rs/>

			Креатор политике у релевантним областима.	
	Институт за јавно здравље Србије - Батут ¹¹⁷	Здравство	Орган надлежан за: анализе и планирање здравствених проблема и здравствених ризика, побољшање квалитета неге, прикупљање података о здравству и коришћењу здравствене заштите, одржавање базе података о ресурсима здравственог система, контролу и превенцију заразних и неинфективних болести и одржавање и побољшање приправности у ванредним случајевима, праћење ризика по животну средину и здравље становништва, контрола сигурности хране, воде и санитарних и хигијенских инспекција итд;	Корисник услуга НИГП-а; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Потенцијални сарадник за услуге НИГП-а, јер сви епидемиолошки подаци и подаци о ресурсима имају географске атрибуте; Сарадник на порталу е-Здравље (резолуција самоизолације).

¹¹⁷ <http://www.batut.org.rs/index.php?lang=2>

			Обавља све задатке стратешког и оперативног планирања на основу географских локација; Креатори политике у релевантним областима.	
	Републички фонд за здравствено осигурање ¹¹⁸	Здравство; Економски и финансијски послови;	Фонд је надлежан за: спровођење обавезног и добровољног здравственог осигурања, закључивање уговора о пружаоцима здравствених услуга, спровођење међународних уговора о обавезном осигурању, финансијско пословање и друге стручне, надзорне и административне послове у сродним областима здравственог осигурања.	Потенцијални корисник услуга НИГП-а за планирање намене сопствених ресурса; Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Сарадник на порталу е-Здравље.

¹¹⁸ <http://www.eng.rfzo.rs/>

Образовање	Министарство просвете, науке и технолошког развоја ¹¹⁹	Реформа јавне управе и електронска управа	Ауторитет са широким надлежностима везаним за области образовања, науке и технолошког развоја као што су: истраживање, планирање и развој образовања на свим нивоима; подстицање техно-предузетништва, преноса знања и технологије у привреди; развој и унапређење система иновација; развој и унапређење научноистраживачке делатности у функцији научног, технолошког и економског развоја; Креатор политике у релевантним областима и прикупљање средстава.	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Програмер апликације - Развој мрежне платформа за учење за образовни систем током пандемије COVID-19;
	Грађевински факултет Универзитета у Београду ¹²⁰	Просторни развој	Нуди геоинформатичке студије укључене у студијски програм	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а;

¹¹⁹ <http://www.mpn.gov.rs/>

¹²⁰ <https://www.grf.bg.ac.rs/home/e>

			до докторског нивоа.	Доприноси развоју апликација; Представник академске заједнице и важан за образовање будућих кадрова за ИТ у области геоинформатике.
	Архитектонски факултет Универзитета у Београду ¹²¹	Просторни развој	Да ли су студије архитектуре и студије просторног и урбанистичког планирања укључене у студијски програм до докторског нивоа.	Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Доприноси развоју апликација; Представник академске заједнице и важан за образовање будућег особља за архитектуру, просторно и урбано планирање.
Управљање животном средином	Министарство заштити животне средине ¹²²	Животна средина; Реформа јавне управе и електронска управа;	Одговорно за развој, спровођење и надгледање политика и закона у области заштите и очувања животне средине.	Главни корисник одговоран за транспоновање правних тековина ЕУ о животној средини у РС; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Главни корисник успостављене

¹²¹ <http://www.arh.bg.ac.rs/en/>

¹²² <https://www.ekologija.gov.rs/#>

				Европске еколошке мреже НАТУРА 2000 и других еколошких мрежа.
	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (Републичка дирекција за воде) ¹²³	Животна средина; Реформа јавне управе и електронска управа	Надлежни орган који обавља послове који се односе на: вишенаменску употребу воде, снабдевање водом, осим дистрибуције воде, и заштиту вода; регулисање водних режима; инспекцијски надзор у области водопривреде; Креатор политике у релевантној области заштите вода и потрошње воде; прати и одржава водни режим који формира и прелази границу Републике Србије; одговоран за интегрисано управљање водним ресурсима у Србији.	Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а;
	Покрајински секретаријат за урбанизам и	Животна средина; Реформа јавне управе и	Обавља послове покрајинске управе у АП Војводини у области просторног и	Заинтересована страна у INSPIRE-у и корисник услуга НИГП-а;

¹²³ <http://www.rdvode.gov.rs/>

	<p>заштиту животне средине¹²⁴</p>	<p>електронска управа; Просторни развој</p>	<p>урбанистичког планирања, у вези са припремом аката за Скупштину или Покрајинску владу која: предлаже мере и активности програма спровођења просторног плана Републике Србије на територији АП Војводине;</p> <p>Надлежни за задатке као што су: дизајнирање, доношење и спровођење регионалних просторних планова и просторних планова посебне намене.</p>	<p>Члан Савета НИГП-а; Неактиван подржавалац концепта НИГП;</p>
	<p>Јавно предузеће за управљање шумама Војводинашуме¹²⁵</p>	<p>Животна средина; Реформа јавне управе и електронска управа</p>	<p>Јавно предузеће АП Војводине са делатношћу као што су: производња шумских производа и других производа шумских подручја, коришћење шума у рекреативне сврхе, производња резане грађе и</p>	<p>Заинтересована страна у INSPIRE-у; Сарадник на регионалном геопорталу АП Војводине.</p>

¹²⁴ <http://www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs/>

¹²⁵ <http://www.vojvodinasume.rs/en/>

			<p>други начини коришћења шума.</p> <p>Надлежни за задатке као што су:</p> <p>оплемењивање, заштита, управљање заштићеним природним добрима, одржавање и обнављање шума, производња шумског семена и садног материјала и гајење нових шума и плантажа шума, као и коришћење шума; одржава шумарски слој.</p>	
	<p>Јавно предузеће за управљање шумама Србијашуме¹²⁶</p>	<p>Животна средина; Реформа јавне управе и електронска управа</p>	<p>Државно предузеће Србијашуме управља државним шумама и шумским земљиштима и обавља професионално-саветодавне услужне делатности у приватним шумама.</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у; Њихова мисија укључује, између осталог, активности на развоју и унапређењу руралних подручја и управљање заштићеним природним добрима и одржавање шумског слоја.</p>

¹²⁶ <https://srbijasume.rs/en/>

	Покрајински завод за заштиту природе ¹²⁷	Животна средина; Реформа јавне управе и електронска управа	Јавни завод АП Војводине чији се рад у природи односи на прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима, прати услове и процењене нивое очуваности природе, рањивост објеката геонаслеђа, дивљих врста, станишта, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошких мрежа итд.	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а; Сарадник на регионалном геопорталу АП Војводине; Ималац неколико скупова података дефинисаних <i>INSPIRE</i> темама геоподатака везаним за заштиту животне средине; Члан <i>IUCN</i> .
Јавна безбедност и сигурност	Министарство унутрашњих послова (Сектор за ванредне ситуације) ¹²⁸	Сигурност; Реформа јавне управе и електронска управа;	Надлежност је да прави планове и спроводи операције за суочавање са свим врстама националних катастрофа, као и да координира и надгледа ризик од катастрофе и управљање опоравком;	Корисник услуга НИГП-а and Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у; Члан Савета НИГП-а и неактиван подржавалац концепта НИГП; Главни корисник пројекта који је финансирала ЕУ за израду регистра

¹²⁷ <http://www.pzpp.rs/rs/en/>

¹²⁸ <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/en>

			Креатор политике у релевантним областима;	ризика од катастрофа.
	Министарство одбране (Војногеографски и институт) ¹²⁹	Сигурност; Реформа јавне управе и електронска управа;	Министарство одбране предлаже и спроводи одбрамбену политику, спроводи законе и међународне споразуме, подзаконске акте Народне скупштине и Владе и акте председника Републике Србије који се односе на одбрану; обавља послове који се односе на процену ризика и претњи по безбедност земље.	Заинтересована страна у INSPIRE-у; Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а; Војногеографски институт производи разне врсте картографских, ваздушних, графичких и текстуално-нумеричких просторних докумената у дигиталном и штампаном облику.
Под разно ¹³⁰	Републички геодетски завод (Гео сектор, Сектор за дигиталну трансформацију и Центар за управљање геопросторним подацима) ¹³¹	Реформа јавне управе и електронска управа; Просторни развој	Јавна управа у вези са државним премерима, катастром непокретности, катастром водовима, основним геодетским радовима, адресним	Заинтересована страна у INSPIRE-у, председавајућа институција у Савету НИГП-а и корисник услуга НИГП-а; Водећа улога у успостављању концепта НИГП-а и националне

¹²⁹ <http://www.mod.gov.rs/eng/>

¹³⁰ Разни актери и заинтересоване стране НИГП-а сортирани су „Под разно“ због њихове природе и обима посла. То су актери који покривају више од једне одређене области и тешко их је сврстати у било који од дефинисаних кључних економских сектора.

¹³¹ <http://en.rgz.gov.rs/>

			<p>регистром, топографским и картографским делатностима, проценом непокретности, геодетским и катастарским информационим системом и националном инфраструктуром геопросторних података;</p> <p>Креатор политике у релевантној области непокретности и олакшавање поступка уписа власништа на непокретностима.</p>	<p>контакт тачке за <i>INSPIRE</i> и НИГП;</p> <p>Имаоци неколико главних приоритетних скупова података дефинисаних <i>INSPIRE</i> темама геоподатака;</p> <p>Доприноси одржавању и развоју дигиталне платформе Геосрбија НИГП-а;</p> <p>Пружалац услуга РГЗ-а за друге државне органе, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, приватни сектор и грађане.</p>
	Министарство државне управе и локалне самоуправе ¹³²	Реформа јавне управе и електронска управа	Координатор јавне управе са широким надлежностима у области: реформе јавне управе; укључивање, оптимизација и децентрализација побољшаног управљања јавним политикама;	Члан Савета НИГП-а и потенцијални подржавалац концепта НИГП-а; Лидер развоја е-Управе и других побољшаних јавних услуга.
	Републички завод за статистику Србије ¹³³	Реформа јавне управе и	Власник, произвођач и дистрибутер	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у и корисник услуга НИГП-а;

¹³² <http://mduls.gov.rs/en/home/>

¹³³ <https://www.stat.gov.rs/en-US/>

		електронска управа;	статистичких података; Спроводи статистичка истраживања; креира, прикупља, обрађује и објављује статистичке податке, као и спровођење анализе података; развој, одржавање и коришћење административних и статистичких регистара; Припрема и усваја јединствене статистичке стандарде.	Активан подржавалац концепта НИГП-а и члан Савета НИГП-а;
	Републички хидрометеролошки завод Србије ¹³⁴	Реформа јавне управе и електронска управа;	Власник, произвођач и дистрибутер хидрометеоролошких података.	Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i> -у и корисник услуга НИГП-а; Члан Савета НИГП-а и неактиван подржавалац концепта НИГП; Референтна организација за израду и представљање временских прогноза и за издавање хитних временских упозорења.

¹³⁴ http://www.hidmet.gov.rs/index_eng.php

	<p>Стална конференција градова и општина (СКГО)¹³⁵</p>	<p>Реформа јавне управе и електронска управа; Просторни развој</p>	<p>Представник локалних самоуправа; Њихова мисија је да заступају интересе локалних самоуправа и подржавају њихов развој кроз заједничко деловање чланства, пружајући услуге високог квалитета у складу са европским стандардима, са циљем стварања услова за функционисање развијене и ефикасне јединице локалне самоуправе.</p>	<p>Заинтересована страна у <i>INSPIRE</i>-у и корисник услуга НИГП-а; Члан Савета НИГП-а и неактиван подржавалац концепта НИГП; Води базе података, регистре и платформе као што су база података општинских стратешких планова, систем процене учинка локалне самоуправе, е-учење, регистар пројекта <i>SLAP</i>; Учествује у мапирању јединица локалних самоуправа.</p>
	<p>Канцеларија за управљање јавним улагањима¹³⁶</p>	<p>Економски и финансијски послови; Реформа јавне управе и електронска управа; Просторни развој</p>	<p>Државно тело које обавља стручне, административне и оперативне активности у сврху потребе Владе, у вези са координацијом спровођења пројеката.</p>	<p>Активан подржавалац концепта НИГП-а; Активности се односе на пројекте као што су: реконструкција и унапређење јавних објеката из надлежности РС, АП или јединица</p>

¹³⁵ <http://www.skgo.org/>

¹³⁶ <http://www.obnova.gov.rs/english>

				<p>локалне самоуправе у смислу прикупљања података о текућим и планираним пројектима и потребама за реконструкцијом јавних објеката, потребама и изводљивости процена предложених пројеката, утврђивање приоритета итд.</p>
	<p>Проценитељи вредности непокретности¹³⁷</p>	<p>Економски и финансијски послови;</p>	<p>Проценитељи вредности непокретности користе доступне податке из база података важних за процену вредности непокретности које воде државни органи, институције, удружења, организације и друга правна лица;</p> <p>Прегледају одређене податке из базе података Народне банке (база података о проценама непокретности</p>	<p>Потенцијални подржавалац концепта НИГП-а;</p> <p>Потенцијално може да допринесе податке додатне вредности.</p>

¹³⁷ <https://www.mfin.gov.rs/vrsta-usluge/procenitelji-vrednosti-nepokretnosti/>

			<p>под хипотеком и зајмовима обезбеђеним хипотеком, укључујући податке о продаји таквих непокретности на основу извештаја које су доставиле банке);</p> <p>Проценитељи вредности непокретности могу добити увид у регистар цена непокретности који води Републички геодетски завод.</p>	
	<p>Национална алијанска за локални економски развој (НАЛЕД)¹³⁸</p>	<p>Економски и финансијски послови;</p>	<p>Побољшање регулаторног и институционалног оквира за пословање и јачање капацитета и надлежности јавне управе.</p>	<p>Корисник услуга НИГП-а;</p> <p>Активан подржавалац концепта НИГП-а;</p> <p>Циљеви НАЛЕД-а су, између осталог: смањени обим сиве економије и побољшани порески систем; побољшана е-Управа и е-пословање; решавање питања сиромаштва; побољшани услови за развој пољопривредне продуктивности и</p>

¹³⁸ <https://naled.rs/en/>

				сектора здравствене заштите.
	Развојни програм Уједињених Нација у Србији (UNDP) ¹³⁹	Економски и финансијски послови; Просторни развој	Водећа развојна агенција УН-а која помаже у спровођењу циљева одрживог развоја кроз подршку, пројекте и развој агенди и подржавајући политику владе са отвореним подацима; Пружање подршке у четири кључне фокусне области: Инклузивни и одрживи раст; изградња и јачање одговорних и репрезентативних институција управљања које служе људима; ниско-угљенични и климатски отпоран развој и родна равноправност и животи без насиља.	Корисник услуга НИГП-а; Активан подржавалац концепта НИГП-а; Развој портала отворених података омогућен је пројектом „Отворени подаци - отворене могућности“ који спроводи Канцеларија за информационе технологије и електронску управу у партнерству са UNDP-ем.
	ЈВП Воде Војводине ¹⁴⁰	Животна средина; Просторни развој	Надлежни орган у АП Војводини који обавља послове који се односе на: обезбеђивање потребних	Заинтересована страна у INSPIRE-у; Неактиван подржавалац концепта НИГП;

¹³⁹ <https://www.rs.undp.org/content/serbia/en/home.html>

¹⁴⁰ <https://vodevojvodine.com/en/>

			<p>количина воде потребног квалитета за различите намене; заштита воде од загађења и заштита од штетног дејства воде; управљање водама на територији АП; одржавање и побољшање водног режима.</p>	
	<p>ЈПВ Србијаводе¹⁴¹</p>	<p>Животна средина; Просторни развој</p>	<p>Обавља послове који се односе на: инжењерско-техничко саветовање, регулацију водотока и заштиту од штетног дејства воде; управљање водама и коришћење воде у разне сврхе; заштита воде од загађења; успостављање и одржавање информационог система о водама и припрема студија и истраживања за интегрисано управљање водама.</p>	<p>Заинтересована страна у INSPIRE-у and Корисник услуга НИГП-а; Неактиван подржавалац концепта НИГП;</p>

¹⁴¹ <http://www.srbijavode.rs/web/>

Резултати овог дела анализе помажу у потврђивању изводљивости интервенција НИГП-а у кључним областима тематских политика и/или кључним економским секторима идентификованим у Деловима 2 и 3.

ПОГЛАВЉЕ 6

ЗАКЉУЧЦИ

Овај извештај је резултат успешног процеса који је водио ка стварању *GSA* извештаја. Овај извештај идентификује кључне приоритете Владе Србије у вези са применом садашњег и будућег НИГП-а, на основу опсежног прегледа кључних докумената о геополитичкој политици и релевантних међународних обавеза.

Кључни покретачи јавних политика у вези са спровођењем српског НИГП-а односе се на националну агенду развоја, националне стратешке приоритете, националне програме трансформације/реформе, трговину/економија, процес приступања Европској унији (ЕУ), смањење ризика од катастрофа, животну средину/климатске промене, иновације и очекивања заједнице. Сваки од ових кључних покретача јавних политика детаљно је описан у овом извештају.

Ови покретачи јавних политика односе се на следеће кључне тематске области јавних политика: Економски и финансијски послови, реформа јавне управе и електронска управа, просторни развој, сигурност, пољопривреда, животна средина, саобраћај и енергетика, здравље, туризам и култура. Свака од ових кључних тематских области јавних политика детаљно је описана и повезана са идентификованим кључним покретачима јавних политика.

Поред тога, овај извештај такође представља кључне економске секторе који играју кључну улогу у примени кључних тематских области јавних политика које користе српски НИГП, а то су пољопривредна производња, грађевинарство и урбано планирање, информационе и комуникационе технологије, банкарство и осигурање, енергетика и рударство, саобраћај, трговина некретнинама, туризам, здравство, образовање, управљање животном средином и јавна безбедност и сигурност. Идентификован је економски сектор „под разно“ који покрива више кључних тематских области јавних политика.

На крају, извештај се завршава приказом кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а за сваки идентификовани кључни економски сектор.

Направљене су претпоставке које се даље могу расправљати у вези са одабраним релевантним националним кључним документима о јавним политикама и/или међународним обавезама. Кључни критеријум за избор била је (потенцијална) геопросторна веза релевантна за примену српског НИГП-а. Из ових изабраних докумената и међународних обавеза преузете су кључне области тематских јавних политика, кључни економски сектори и релевантни кључни актери и заинтересоване стране за НИГП.

Резултати показују да бројни документи јавних политика и међународне обавезе могу бити релевантни за спровођење НИГП-а. Резултати такође указују на широк спектар

кључних тематских области јавних политика (и повезаних економских сектора) које би могле имати користи од јаког НИГП-а. На крају, резултати такође показују да бројни актери и заинтересоване стране имају потенцијал да имају велике користи од примене НИГП-а.

Налази извештаја јасно чине основу за следећи корак за процену социјално-економских користи од примене НИГП-а у Србији.

РЕФЕРЕНЦЕ

Израда овог GSA направљена је користећи образац Светске банке „Геопросторно усклађивање са покретачима јавних политика“, у складу са IGIF-ом.

Испод читалац може да пронађе потпуну листу референци које су током израде овог документа користили тим РГЗ-а и консултант:

- Агенција за заштиту животне средине. *Пољопривреда и животна средина у Републици Србији. Индикаторски приказ*. Преузето са:
https://www.sepa.gov.rs/download/publikacije/Poljoprivreda_2016.pdf
- Блог „Географија.“ Преузето са:
<https://draganchegeo.wordpress.com/2018/02/20/%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D1%83-%D1%81%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B8/>
- Влада Републике Србије, (2008, 8. септембар). Стратегије, програми, планови. Преузето са:
<https://www.srbija.gov.rs/dokument/45678/strategije-programi-planovi-.php>
- Влада Републике Србије. Преузето са:
<https://www.srbija.gov.rs/vest/344468>
- Електропривреда Србије. Преузето са:
<https://web.archive.org/web/20180115124836/http://www.eps.rs/Pages/Kapaciteti-ElEn.aspx>
- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Преузето са:
<https://www.mgsi.gov.rs/cir/dokumenti/baza-nezakonito-izgradjenih-objekata>
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Преузето са:
http://www.dnrl.minpolj.gov.rs/o_nama/organska/organska_proizvodnja_u_srbiji.html
- Министарство просвете, спорта и технолошког развоја. Преузето са:
<https://web.archive.org/web/20120712163505/http://www.mpn.gov.rs/prosveta/page.php?page=76>
- Народна банка Србије. Преузето са:
https://nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/osiguranje/izvestaji/izv_I_2020.pdf
- Народна банка Србије. Преузето са:
https://nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/kontrola-banaka/kvartalni_izvestaji_IV_19.pdf

- Народна банка Србије. Преузето са:
<https://www.nbs.rs/internet/english/10/index.html>
- Народна банка Србије. Преузето са:
https://www.nbs.rs/internet/latinica/60/60_6/izvestaji/izv_I_2020.pdf
- Радио-телевизија Војводине. Преузето са:
https://rtv.rs/sr_ci/ekonomija/aktuelno/trziste-nekretnina-u-srbiji-dobro-podnelo-pandemiju_1139272.html
- Републички завод за статистику Србије. *Анкета о структури пољопривредних газдинстава, 2018. Земљиште*. Преузето са:
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdf/G20196003.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. (2019, 19. октобар). *Бруто домаћи производ, 2018*. Преузето са:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2019/PdfE/G20191267.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. (2019, 30. септембар). *Industrial Production Indices, August 2019*. Преузето са:
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdfE/G20191265.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. (2019). *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са:
<https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G20201269.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. *Бруто домаћи производ, 2019*. Преузето са:
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdfE/G20191265.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. *Шумарство у Републици Србији, 2018*. Преузето са:
<http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdf/G20195649.pdf>
- Републички завод за статистику Србије. Преузето са:
<https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/gradjevinarstvo/gradjevinska-aktivnost>
- Центар за осигурање. *Сектор осигурања у Србији – Извештај за 2014 годину*. Преузето са:
<https://centarzaosiguranje.com/wp-content/uploads/2014/10/sektor-osiguranja-u-Srbiji-Izvestaj-za-2014.pdf>
- *Bankwatch Network*. (2014, 5. октобар). *The Energy Sector in Serbia*. Преузето са:

<https://bankwatch.org/beyond-coal/the-energy-sector-in-serbia>

- *Benn, Tonchovska, Coote.* (2019, 25. март). *UN Integrated Geospatial Network Towards Achieving the 2030 Agenda – from Global to National Guyana Experience.*
Преузето са:

<https://www.slideshare.net/ExternalEvents/un-integrated-geospatial-information-framework-towards-achieving-the-2030-agenda-from-global-to-national-guyana-experience>

- *Britannica.* Преузето са:

<https://www.britannica.com/place/Serbia/Economy#ref42938>

- *Brussels Research Group 2018.* *Serbia: Digitization – the ICT sector is growing faster than any other industry.*

- *CIA. The World Factbook – Serbia.* Преузето са:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ri.html>

- *Construction Industry in Serbia,* Јасмина Радосављевић и Вукадиновичћ (2020.)

- *Copernicus.* (2018, 27. новембар). *About Copernicus.* Преузето са:

<https://www.copernicus.eu/en/about-copernicus>

- *Doing Business.* Преузето са:

<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/s/serbia/SRB.pdf>

- *Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. Serbia Overview.* Преузето са:

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/serbia_en#:~:text=Educational%20system%20in%20Serbia%20includes,8%20years%20of%20primary%20education.

- *Electronic South Eastern Europe (e-SEE).* (2006, 1. март). Преузето са:

<http://www.eseeinitiative.org/>

- *EU4Digital. The EU4Digital Initiative.* Преузето са:

<https://eufordigital.eu/discover-eu/the-eu4digital-initiative/>

- *EuroGraphics.* (2018, мај). *EuroGeographics Data Policy.* Преузето са:

https://eurogeographics.org/wp-content/uploads/2018/05/20100128_EuroGeographics-Data-Policy_V1.1.pdf

- *European Commission.* (2020, 23. септембар). *The EC Blockchain Policy in a Nutshell.*
Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies#:~:text=The%20EC%20blockchain%20strategy%20in,the%20EC's%20blockchain%20strategy%20include%3A&text=Supporting%20interoperability%20and%20standards%3A%20The,with%20all%20relevant%20bodies%20globally.>

- *European Commission.* (2020, 8. март). *European Legislation on Open Data and the Re-use of Public Sector Information.* Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-legislation-reuse-public-sector-information>

- *European Commission.* (2019, 19. децембар). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - The European Green Deal.* Преузето са:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

- *European Commission.* (2019, 20. август). *European eGovernment Action Plan 2016-2020.* Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>

- *European Commission.* (2018, 15. новембар). *INSPIRE - Infrastructure for Spatial Information in Europe. Proposed action for MIWP 2016-2020: Core Spatial Data.* Преузето са:

https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/wikis/download/attachments/298660106/%5BD0C9%5D_MIWP%202019.3%20Core%20Spatial%20Data.pdf?version=1&modificationDate=1542890083644&api=v2

- *European Commission.* (2017, October 6). *Ministerial Declaration on eGovernment - the Tallinn Declaration.* Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>

- *European Commission.* (2017, 10. јануар). *Communication on Building a European Data Economy.* Преузето са:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-building-european-data-economy>

- *European Commission.* (2016, 20. јул). *About ISA².* Преузето са:

https://ec.europa.eu/isa2/isa2_en

- *European Commission.* *Serbia Overview.* Преузето са:

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/serbia/ipa/2013/pf_09_environment_and_climate_change.pdf

- *European Environment Agency*. (2020, 9. септембар). *The Future We Want – Declaration of the UN Conference on Sustainable Development, Rio (2012)*. Преузето са:

<https://www.eea.europa.eu/policy-documents/the-future-we-want-2013declaration>

- *European Parliamentary Research Service - Scientific Foresight Unit (STOA)*. (2017, 17. мај). *Cybersecurity in the EU: Common Security and Defence Policy (CSDP) Challenges and Risks for the EU*. Преузето са:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603175/EPRS_STU\(2017\)603175_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603175/EPRS_STU(2017)603175_EN.pdf)

- *Eurostat*. Преузето са:

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#:~:text=By%202019%2C%20the%20share%20of,in%202009%20\(55%20%25\).](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#:~:text=By%202019%2C%20the%20share%20of,in%202009%20(55%20%25).)

- *Eurostat*. Преузето са:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=hlth_rs_bds&lang=en

- *Global Tenders*. (2016, 26. децембар). *Economy of Serbia and Business Opportunities*. Преузето са:

<https://www.globaltenders.com/economy-of-serbia.php>

- *Joinup*. (2020, 25. септембар). *About ELISE - European Location Interoperability Solutions for e-Government*. Преузето са:

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/elise-european-location-interopability-solutions-e-government/about>

- *Living-in.eu*. (2020, 21. септембар). *Living-in.EU - The European way of digital transformation in cities and communities*. Преузето са:

<https://www.living-in.eu/>

- *MojaNekretnina.rs*. Преузето са:

<https://www.mojanekretnina.rs/pdfs/trziste-nekretnina-2019.pdf>

- *MONS*. Преузето са:

<http://mons.rs/koliko-je-efikasno-zdravstvo-u-srbiji>

- *OECD*. Преузето са:

https://read.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2012/serbia_tour-2012-56-en#page3

- *Omondi, S.* (2019, 19. август). *What Are the Biggest Industries in Serbia?* Преузето са: <https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-biggest-industries-in-serbia.html>
- *Regional Cooperation Council.* (2011, март). *Survey of Regional Initiatives and Task Forces in South East Europe – Summary Findings.* Преузето са: https://www.rcc.int/download/docs/Survey%20of%20RIs%20-%20Summary%20Findings_310311.pdf/0402735841d909e37462d68049edfb6a
- *Sustainable Development Goals - the United Nations.* (2015, 11. август). *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development.* Преузето са: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- *The World Bank in Serbia.* Преузето са: <https://www.worldbank.org/en/country/serbia>
- *Thomson Reuters Practical Law.* Преузето са: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-637-9026?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-637-9026?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)
- *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management.* (2016, 27. јул). *UNSD Work Programme.* Преузето са: <https://ggim.un.org/Programme-Review/>
- *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management.* (2018, 24. јул). *Integrated Geospatial Information Framework - A Strategic Guide to Develop and Strengthen National Geospatial Information Management. Part 2: Implementation Guide [Consultation Draft: Work-In-Progress].* Преузето са: <https://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/8th-Session/documents/Part%201-IGIF-Overarching-Strategic-Framework-24July2018.pdf>
<http://ggim.un.org/IGIF/part2.cshtml>
- *United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management.* (2020, 18. април). *Integrated Geospatial Information Framework (IGIF) – UNSD.* Преузето са: <https://ggim.un.org/>
- *United Nations Framework Convention on Climate Change.* (2018, 18. децембар). *The Paris Agreement.* Преузето са: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>

- *United Nations Office for Disaster Risk Reduction* (2015, 18. мај). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030*. Преузето са:
<https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>
- *Vojvodina ICT Cluster*. Преузето са:
<https://vojvodinaictcluster.org/wp-content/uploads/2018/05/ICT-in-Serbia-%E2%80%93-At-a-Glance-2018.pdf>
- *Wikipedia. Economy of Serbia*. Преузето са:
https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Serbia
- *Wikipedia. Transport in Serbia*. Преузето са:
https://en.wikipedia.org/wiki/Healthcare_in_Serbia
- *Wikipedia. Transport in Serbia*. Преузето са:
https://en.wikipedia.org/wiki/Transport_in_Serbia
- *World Economic Forum*. Преузето са:
http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
- *World Health Organization – Europe*. Преузето са:
https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/95345/E93534.pdf